

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методики дошкільної та початкової освіти

**РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ
ШКОЛЯРІВ ЗАСОБОМ KEYС-ТЕХНОЛОГІЇ**

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: здобувачка 261 групи
заочна форма навчання
Спеціальності 013 Початкова освіта
Освітньо-професійної (наукової)
програми Початкова освіта
Вавілюк Катерина Анатоліївна
Керівник: к.п.н., доцент кафедри
теорії та методики дошкільної та
початкової освіти Раєвська І.М.
Рецензент: Вовченко Л.П., старший
вчитель,
вчитель-методист Херсонської
гімназії №1
Херсонської міської ради

Івано-Франківськ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБОМ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЇ.....	7
1.1 Поняття критичного мислення	7
1.2 Особливості розвитку критичного мислення молодшого школяра	11
1.3 Кейс-технології як засіб розвитку критичного мислення молодшого школяра.....	17
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА ЗАСОБОМ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЇ.....	22
2.1 Діагностика рівня сформованості критичного мислення молодших школярів	22
2.2 Дослідно-експериментальна робота з формування критичного мислення учнів 3 класу на уроках читання засобом кейс технології.....	29
2.3 Аналіз результатів дослідження.....	51
ВИСНОВКИ.....	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	58
ДОДАТКИ.....	63
ДОДАТОК А	63
ДОДАТОК Б	127
ДОДАТОК В	134
ДОДАТОК Г	138

ВСТУП

Актуальність теми. Розвиток критичного мислення молодших школярів є однією з основних задач сучасної початкової освіти, оскільки вміння критично мислити формує у дітей здатність аналізувати, оцінювати та створювати нові знання. У сучасному світі, що швидко змінюється, критичне мислення стає необхідною навичкою для успішної адаптації та самореалізації в суспільстві.

Кейс-технології, які ґрунтуються на вирішенні практичних задач та аналізі реальних ситуацій, є ефективним інструментом для розвитку критичного мислення. Використання кейсів дозволяє молодшим школярам навчитися вирішувати складні проблеми, працювати в команді, аргументувати свою точку зору та робити обґрунтовані висновки.

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю впровадження інноваційних методів навчання в початковій школі, які сприяють формуванню у дітей ключових критичного мислення. Використання кейс-технологій у навчальному процесі дозволяє не тільки підвищити інтерес учнів до навчання, але й розвивати їхні когнітивні здібності, соціальні навички та готовність до вирішення життєвих проблем.

Серед вчених, які досліджували роль критичного мислення у навчанні та соціальному житті людини, а також розробляли методики та підходи до розвитку цих навичок, можна виділити: Абрамі П.К., Бернارد Р.М., Бороховські Е., Веддінгтон Д.І., Перссон Т., Уейд К.Е. та інших вчених в галузі педагогіки. Їхні дослідження охоплюють різні аспекти критичного мислення та його вплив на освітні процеси і соціальну інтеграцію.

Особливу увагу на розвиток критичного мислення у молодших школярів приділяла українська вчена Пометун О.І. Її роботи зосереджені

на методиках та підходах до навчання, що сприяють формуванню критичного мислення у дітей молодшого шкільного віку. Вона розробила ряд інноваційних методів, зокрема використання кейс-технологій, які активно впроваджуються в українських школах.

Жаркова І.І. та Янкович О.І. у своїй статті "Технологія кейс-стаді в освітньому процесі НУШ як засіб розвитку критичного мислення молодших школярів" розглядають технологію кейс-стаді (case-study) як ефективний інструмент для розвитку критичного мислення та аналітичних навичок у молодших школярів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема кваліфікаційної роботи відповідає науковому напрямку кафедри теорії та методики дошкільної та початкової освіти Херсонського державного університету: «Технології підготовки конкурентоспроможного педагога дошкільної та початкової освіти в умовах євроінтеграції».

Мета дослідження. Встановити ефективність застосування кейс-технології для розвитку критичного мислення здобувачів молодшого шкільного віку.

Об'єкт дослідження. Розвиток критичного мислення здобувачів початкової школи.

Предмет дослідження. Кейс-технології як засіб розвитку критичного мислення дітей молодшого шкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати поняття та особливості розвитку критичного мислення молодшого школяра.
2. Дослідити переваги та недоліки розвитку критичного мислення молодшого школяра.
3. Розробити дослідно-експериментальну програму розвитку критичного мислення молодших школярів засобом кейс-технології.

4. Провести аналіз результатів дослідження для оцінки ефективності використання кейс-технології в розвитку критичного мислення молодших школярів.

Методи дослідження.

теоретичні: теоретичний аналіз і синтез, які застосовувались на етапах визначення цілей, предмета, завдань дослідження, а також у розробці способів формування критичного мислення, в оцінці результатів дослідження;

– *емпіричні* – діагностичні (бесіди, інтерв'ю, ситуації вибору), спостереження за навчальним процесом, спостереження вчителя – у процесі здійснення констатувального експерименту; експериментальні (вивчення результатів діяльності школярів, педагогічний експеримент) – у процесі здійснення формувального експерименту, методи математичної статистики при обробці експериментальних даних.

Наукова новизна одержаних результатів. Вперше в українській педагогічній практиці систематизовано та адаптовано концептуальні підходи до використання кейс-технології в початковій освіті, що дозволяє створити нову методологічну базу для розвитку критичного мислення учнів. Виявлено можливості інтеграції кейс-технології з різними навчальними предметами, що сприяє більш глибокому засвоєнню знань і формуванню навичок критичного аналізу та оцінювання інформації. Проведено експериментальне дослідження, яке підтвердило ефективність використання кейс-технології для розвитку критичного мислення учнів. Результати показали статистично значиме покращення в рівнях критичного мислення у експериментальній групі в порівнянні з контрольними групами. Досліджено вплив кейс-технології не лише на когнітивний розвиток, а й на соціальні навички молодших школярів, такі як співпраця, комунікація та вміння працювати в команді.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що використання кейс-технології може бути корисним для вчителів, які

працюють з здобувачами молодшого шкільного віку. Вона допоможе підвищити рівень розвитку критичного мислення здобувачів, що є важливим для подальшого успіху в навчанні та житті. Крім того, застосування кейс-технології може допомогти здобувачам розвивати навички аналізу і оцінки інформації, здатність до логічного мислення та аргументації своїх поглядів, що також є важливими навичками для життя. Таким чином, результати дослідження можуть бути корисними для вчителів, які прагнуть покращити якість навчання та розвитку своїх здобувачів.

Апробація результатів дослідження.

Основні положення і результати дослідження опубліковані на інтернет-конференціях: **ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ «РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ** та **VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Summer Debates» (1-2 серпня 2024 року)**. На підтвердження публікації додано сертифікат учасника конференції (див. додаток Г).

Обсяг і структура. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, шести підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБОМ КЕЙС- ТЕХНОЛОГІЇ

1.1 Поняття критичного мислення

Останнім часом проблема розвитку критичного мислення як моделі для навчання і виховання громадян майбутнього суспільства привертає велику увагу як зарубіжних, так і вітчизняних педагогів. Ліпман М. засновник Інституту критичного мислення США, підкреслює важливість розвитку критичного мислення для вдосконалення освіти на всіх рівнях. Він пояснює це змінами в освіті, спрямованими на осмислення матеріалу, стимулювання самостійного мислення учнів, а не на механічне запам'ятовування, а також на формування вмінь висловлювати власні судження. Найкращою практикою вважається залучення учнів до активного навчання, де вони не лише запам'ятовують, а й досліджують, творять, вирішують, інтерпретують та дебатуєть матеріал.

Ліпман М.А. визначає критичне мислення як майстерне, відповідальне мислення, яке сприяє доброму судженню через: а) базування на критеріях, б) самокоригування, в) чутливість до контексту [13, с. 20].

В Україні інтерес до технології критичного мислення як освітньої інновації виник наприкінці ХХ століття. Тягло О.В., український дослідник проблеми критичного мислення, акцентує увагу на його важливість в умовах інформаційного суспільства. Він зазначає, що наприклад в освіті США та Канаді розвиток критичного мислення активно відбувається вже близько півстоліття [23, с. 15]. Це зумовлено соціальними змінами, що вимагають адаптації до нових умов та вирішення непередбачуваних проблем. На думку Тягла, критичне мислення сприяє вдосконаленню розумової діяльності через критичний

аналіз, розуміння та оцінку. Він трактує його як активність розуму, спрямованого на виявлення й виправлення помилок, точність тверджень і обґрунтованість міркувань.

Терно С.О., український дослідник, визначає критичне мислення як наукове мислення, що передбачає прийняття обґрунтованих рішень щодо довіри до тверджень [20, с. 14]. Він виділяє вміння робити логічні висновки, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати інформацію та мисленнєві процеси, бути спрямованим на результат. Критичне мислення характеризується контрольованістю, обґрунтованістю та цілеспрямованістю, і його використовують для розв'язання задач, формулювання висновків, імовірнісної оцінки та прийняття рішень.

Критичне мислення описується як здатність відрізнити факти від суджень; це форма творчого осмислення реальності, яка передбачає розгляд ідей з різних позицій [26, с. 100].

Великий тлумачний словник української мови визначає «критичний» як той, що стосується оцінки з метою виявлення та усунення вад, а «мислення» як зіставлення явищ об'єктивної дійсності з відповідними висновками [3].

За Кроуфордом А.О, Саулом Є.В, Метьюзом С.Д, Макінстером Д.О., критичне мислення – це організація навчання, де учні запитують, досліджують, творять, вирішують, інтерпретують і дебатують матеріал [21, с. 110].

Відтак, можна сформулювати визначення, що критичне мислення – це здатність аналізувати, оцінювати і робити обґрунтовані висновки щодо інформації, що представлена. Це включає вміння питати запитання, розуміти сутність проблеми, оцінювати докази та аргументи, робити логічні висновки та бути свідомими про вплив власних уявлень і передбачувати можливі наслідки своїх дій.

Відомі вчені та письменники мають свою думку щодо розвитку критичного мислення (див. табл. 1.1)

Цитати вчених та письменників, щодо розвитку критичного
мислення

Автор	Цитата
Джон Дьюї	"Критичне мислення – це активний, наполегливий та обережний розгляд будь-якої віри або припущення у світлі підстав, які її підтримують."
Річард Пол	"Критичне мислення – це процес дисциплінованого інтелектуального мислення, який чітко та раціонально оцінює інформацію та аргументи."
Альберт Ейнштейн	"Важливо ніколи не припиняти ставити запитання. Цікавість має свою власну причину для існування."
Кеннет Річард Хеммонд	"Критичне мислення – це можливість розпізнавати та уникати помилок у мисленні."
Леонід Губерський (український вчений)	"Критичне мислення дозволяє нам знаходити нові підходи та методи у науковій діяльності та освіті."
Ганна Орлівська (українська дослідниця)	"Розвиток критичного мислення у дітей – це ключ до їхнього успіху у навчанні та житті, адже воно вчить їх аналізувати, оцінювати та приймати обґрунтовані рішення."
Людмила Мірошніченко (український педагог)	"Сучасна освіта має бути спрямована на розвиток критичного мислення, адже це основа формування особистості, здатної до самостійного мислення та діяльності."

Аналізуючи висловлювання відомих вчених та письменників щодо розвитку критичного мислення, можна зробити висновок, що цей процес є фундаментальною складовою освіти та особистісного розвитку.

Критичне мислення дозволяє індивіду оцінювати інформацію та аргументи раціонально, ставити запитання, уникати помилок у мисленні та знаходити нові підходи у науковій діяльності та освіті. Важливість розвитку критичного мислення підкреслюють такі визначні особистості, як Дьюї Д., Пол Р., Ейнштейн А. та українські дослідники Губерський Л.В. Орлівська Г.М. та Мірошниченко Л.Я. Вони вважають, що саме критичне мислення є ключем до успіху в навчанні та житті, оскільки воно вчить дітей аналізувати, оцінювати та приймати обґрунтовані рішення. Сучасна освіта повинна бути спрямована на його розвиток, адже це основа формування особистості, здатної до самостійного мислення та діяльності.

Критичне мислення – це ключова навичка майбутнього, оскільки вона розвиває креативність, самостійність, критичну оцінку та здатність до аналітичного й логічного мислення, що допомагає бути ефективним індивідом у всіх сферах життя [14]:

Одним з ключових аспектів розвитку критичного мислення є здатність до аналізу та оцінки інформації. Діти повинні вміти розрізняти факти від думок та припущень, розуміти різні джерела інформації та оцінювати їх достовірність. Вони повинні також вміти розуміти різні точки зору та розглядати проблему з різних сторін [4, с. 86-88].

Критичне мислення також передбачає здатність до логічного мислення та формулювання висновків [16, с. 11]. Діти повинні вміти використовувати логічні методи для розуміння проблеми та формулювання висновків на основі зібраної інформації [18].

Для розвитку критичного мислення у молодших школярів необхідно використовувати різноманітні методи та прийоми, які допомагають дітям розвивати зазначені навички. Наприклад, можна проводити дискусії, практикувати аналіз текстів, стимулювати творче мислення через розв'язання різних завдань та проблем.

Критичне мислення молодших школярів є важливим для їх розвитку як особистості, а також для підготовки до подальшого навчання та життя. Діти, які володіють критичним мисленням, здатні краще розуміти світ навколо себе, адаптуватися до нових ситуацій та приймати обґрунтовані рішення [5, с. 12].

Таким чином, критичне мислення – це здатність аналізувати, оцінювати та вдосконалювати власні думки і рішення, керуючись певними стандартами правильного мислення. Це процес, що включає засвоєння знань про логічні принципи та наукові методи (нормативна складова), розуміння реальних когнітивних процесів і упереджень (дескриптивна складова), а також застосування цих знань для переходу від звичного до більш обґрунтованого мислення (прескриптивна складова).

1.2 Особливості розвитку критичного мислення молодшого школяра

Розвиток критичного мислення у молодшого школяра є важливим етапом в освітньому процесі, який формує основу для подальшого навчання та особистісного розвитку. Цей процес має свої особливості, які варто враховувати під час організації навчання.

Молодший шкільний вік характеризується активним розвитком пізнавальних здібностей дитини, таких як пам'ять, увага, уява і мислення. У цей період діти переходять від конкретно-образного мислення до абстрактного і логічного, що варто враховувати при виборі методів навчання [11].

Молодший шкільний вік також є сенситивним періодом для розвитку спеціальних здібностей. Діти цієї вікової категорії мають конкретне, але дуже образне мислення, емоційне сприйняття дійсності та активне ставлення до неї. Образне мислення, відсутність стереотипів,

естетичне світосприйняття та готовність до дій характеризують учнів початкових класів. Це свідчить про високий рівень творчих здібностей цієї вікової категорії загалом.

Основними шляхами розвитку критичного мислення молодших школярів є [9]:

1. Створення умов для розвитку та самореалізації учнів;
2. Задоволення запитів та потреб школярів;
3. Засвоєння продуктивних знань та вмінь;
4. Розвиток потреби поповнювати знання протягом усього життя;
5. Усвідомлення того, що справжнє знання має той, хто вміє застосовувати його на практиці, а не просто переказувати;
6. Привчання учнів думати та діяти самостійно, стежити за способом і формою висловлення їхніх думок;
7. Врахування життєвого досвіду, інтересів та особливостей розвитку учнів.

Щоб зацікавити учнів на уроці, важливо гармонійно поєднувати його мотиваційний, змістовий та розвивальний компоненти. Зміст уроку має привабити дітей чимось новим, сприяти досягненню розвивальних дидактичних цілей. Дитина повинна зрозуміти значущість навчального матеріалу. Невичерпним джерелом для навчальних занять є саме життя. Кожна складова уроку допомагає створити образ, який збуджує дітей, спонукає їх уявляти, фантазувати та активно брати участь у мовленнєвій діяльності.

Ігрова діяльність залишається провідною у цьому віці, тому розвиток критичного мислення можна ефективно здійснювати через різноманітні ігри. Ігри, що стимулюють логіку, креативність та вміння робити висновки, сприяють формуванню критичного мислення.

Важливим інструментом для розвитку критичного мислення є навчання через запитання. Учителі та батьки повинні заохочувати дітей ставити запитання, обговорювати різні теми та шукати відповіді

самостійно або в групах. Це розвиває здатність аналізувати інформацію та робити обґрунтовані висновки.

Використання елементів розвитку критичного мислення дозволяє кожному учню відчувати свою значущість як особистості. Це пробуджує у дітей прагнення до спільної організації шкільного життя, сприяє формуванню здатності доволно регулювати свої дії, обґрунтовувати свою позицію та приймати думку іншого, якщо вона є більш обґрунтованою. Критичне мислення допомагає учням усвідомити та розвинути навички:

1. повагу до думок інших;
2. вміння уважно слухати та аналізувати сказане;
3. вміння і навички викладати матеріал у формі повідомлення [18].

Робота здобувачів освіти групами або парами під час уроку заохочує дітей спілкуватися між собою, уважно ставитися один до одного та взаємно допомогати один одному. Саме таким чином відбувається пошук співпраці, дружби та спільної організації шкільного побуту.

Проектна діяльність дозволяє дітям працювати над реальними завданнями, що потребують критичного підходу. Виконання проектів стимулює дітей аналізувати інформацію, робити висновки та пропонувати власні рішення. Це сприяє не лише розвитку критичного мислення, але й практичних навичок, які знадобляться у майбутньому.

Інформаційно-комунікаційні технології надають великі можливості для розвитку критичного мислення. Інтерактивні завдання, навчальні програми та онлайн-ресурси допомагають дітям засвоювати нові знання та застосовувати їх на практиці. Використання таких технологій робить навчання цікавим та мотивує дітей до активного пізнання світу.

Метакогнітивні навички, такі як рефлексія та саморегуляція, допомагають дітям усвідомлювати свої мисленнєві процеси. Навчання дітей ставити собі запитання про те, як вони мислять, чому вони приймають ті чи інші рішення, сприяє глибшому розумінню та розвитку критичного мислення [14].

Використання життєвих ситуацій та проблемних завдань допомагає дітям навчитися застосовувати свої знання та вміння у реальних умовах. Такий підхід сприяє розвитку здатності аналізувати, оцінювати та приймати обґрунтовані рішення.

Співпраця з однолітками у групах дозволяє дітям обмінюватися думками, обговорювати різні точки зору та спільно знаходити рішення. Колаборативне навчання сприяє розвитку комунікативних навичок та критичного мислення .

Приклади конкретних завдань у різних предметах можуть значно посприяти розвитку критичного мислення. У літературі це може бути обговорення персонажів та їхніх дій, аналіз мотивів героїв, створення альтернативних завершень історій. У математиці – розв'язання проблемних завдань, що вимагають нестандартного підходу, аналіз різних способів вирішення задач. У природознавстві – дослідження явищ природи, проведення експериментів, обговорення екологічних проблем.

Врахування цих особливостей та використання відповідних методів допоможе ефективно розвивати критичне мислення у молодших школярів, сприяючи їхньому всебічному розвитку.

Використання кейс-технологій в цьому контексті є надзвичайно ефективним методом, який сприяє розвитку критичного мислення, оскільки дозволяє дітям активно залучатися до навчального процесу через реальні життєві ситуації та проблеми.

Кейс-технологія – це метод навчання та вирішення проблем, який полягає у вивченні реальних ситуацій та прикладів з життя, які

потребують рішення. Кейс може бути розглянутий як ситуація, проблема або завдання, яке потребує аналізу та прийняття рішення [11].

Кейс-технологія дозволяє здобувачам набути практичного досвіду та вмінь вирішувати проблеми, що можуть виникнути в реальному житті. Вона також допомагає розвивати критичне мислення, логічність та аналітичні здібності.

Молодший шкільний вік характеризується активним розвитком пізнавальних здібностей дитини, таких як пам'ять, увага, уява і мислення. У цей період діти переходять від конкретно-образного мислення до абстрактного і логічного, що варто враховувати при виборі методів навчання. Кейс-технології дозволяють створювати навчальні ситуації, що вимагають застосування логічного та абстрактного мислення для їх вирішення.

Цілі кейс-технології :

- Проаналізувати інформацію (самостійно або в групі);
- Дослідити ключові питання запропонованого завдання;
- Пошук інформації, необхідної для вирішення проблеми;
- Дослідження та оцінка альтернативних підходів до вирішення проблеми;
- Вибір найкращого рішення та розробка плану дій.

Конкретні приклади розвитку критичного мислення на різних уроках [19, с. 50]:

1. Математика

Приклад. Розв'язування задач з логічним навантаженням.

Завдання. Вчитель пропонує задачу, де потрібно не лише виконати арифметичні операції, але й логічно обґрунтувати вибір дій.

Приклад задачі. У Петрика є 5 яблук, і він хоче поділитися ними з двома друзями так, щоб залишилося одне яблуко. Скільки яблук отримає кожен друг? Поясни свій розв'язок.

2. Мова і література

Приклад. Аналіз і порівняння літературних героїв.

Завдання. Вчитель пропонує прочитати два короткі оповідання і порівняти головних героїв.

Приклад завдання. Порівняйте героїв із казок «Червоний капелюшок» та «Колобок». Які їхні риси? Як їхні дії впливають на результат історій?

3. Природознавство

Приклад. Проведення простих експериментів.

Завдання. Вчитель пропонує дітям провести експеримент і зробити висновки.

Приклад експерименту. Візьміть два стакани з водою, в один додайте солі. Поставте в кожен склянку по яйцю. Що станеться? Чому?

Приклад завдання. Від імені короля, який правив у середньовіччі, підготуйте короткий виступ. Обговоріть, чи були його рішення справедливими для його підданих.

5. Трудове навчання

Приклад. Проектна робота.

Завдання. Вчитель пропонує учням створити проект, що включає планування, виконання і аналіз результатів.

Приклад проекту. Створіть модель моста з підручних матеріалів. Перевірте її на міцність і поясніть, чому деякі моделі виявились більш міцними, ніж інші.

Під час роботи з кейсами, діти можуть навчитися формулювати запитання, збирати інформацію, аналізувати її та приймати рішення. Вони також можуть навчитися співпрацювати та обговорювати свої думки з іншими учасниками процесу.

Отже, розвиток критичного мислення у молодшого школяра є багатограним і комплексним процесом, який потребує врахування вікових особливостей та індивідуальних потреб дітей. Основними аспектами, що сприяють формуванню критичного мислення, є використання ігрових та проектних методів, запитувальний підхід,

залучення інформаційно-комунікаційних технологій, розвиток метакогнітивних навичок, застосування життєвих ситуацій та групової роботи.

1.3 Кейс-технології як засіб розвитку критичного мислення молодшого школяра

Кейс-технологія є ефективним засобом розвитку критичного мислення, оскільки допомагає дітям розвивати навички аналізу, оцінки та прийняття обґрунтованих рішень. Переваги кейс-технології в розвитку критичного мислення молодших школярів є такими [24, с. 164]:

- ❖ *Розвиток навичок аналізу.* Кейс-технологія допомагає дітям навчитися аналізувати інформацію та визначати головне. Вони вчаться виділяти ключові факти та ідеї, які допомагають розуміти суть проблеми.
- ❖ *Розвиток навичок оцінки.* Кейс-технологія допомагає дітям навчитися оцінювати інформацію та здатність розрізняти правильну і неправильну інформацію. Вони вчаться розуміти, як використовувати інформацію, щоб приймати обґрунтовані рішення.
- ❖ *Розвиток навичок прийняття рішень.* Кейс-технологія допомагає дітям навчитися приймати обґрунтовані рішення, оскільки вони вчаться аналізувати інформацію та визначати найкращий варіант дії. Вони також вчаться розуміти наслідки своїх рішень та вміти прогнозувати можливі наслідки.
- ❖ *Розвиток навичок комунікації.* Кейс-технологія допомагає дітям навчитися ефективно спілкуватися та обговорювати свої думки з іншими учасниками процесу. Вони вчаться висловлювати свої ідеї та аргументувати свої позиції, а також слухати інших та розуміти їхні думки.

❖ *Розвиток навичок співпраці.* Кейс-технологія допомагає дітям навчитися співпрацювати з іншими учасниками процесу та розвивати навички командної роботи. Вони вчаться ділитися ідеями та взаємодіяти з іншими, щоб досягти спільної мети.

Технологія кейсів використовується в поєднанні з іншими методами навчання. Чим вищий рівень освітньої програми, тим легше та ефективніше працювати з кейсами [22]. При використанні методу кейс-технології необхідно дотримуватися певних правил створення кейсів: враховувати специфіку кейсів у різних вікових групах, дотримуватися організаційних правил проведення кейс-технологій в групі, а також правильно визначити роль викладача, оскільки роль викладача при використанні методу кейс-технологій сильно відрізняється від традиційної.

При використанні кейс-технології роль викладача дуже відрізняється від традиційного підходу: викладач делегує повноваження здобувачам, а його керівна роль зводиться до мінімуму. Втручання вчителя в роботу здобувачів має обмежуватися функцією нагляду, а вчителю слід відвести роль спостерігача. Здобувачів слід заохочувати і підкреслювати сильні та слабкі сторони рішень. При використанні кейс-технології не ставляться оцінки, а оцінюється лише рівень участі здобувачів.

Основні етапи кейс-технології навчання [2, с. 6]:

1. Викладач представляє кейс;
2. Кожен член групи індивідуально вивчає кейс;
3. Розробка можливостей для індивідуальних рішень;
4. Групи обговорюють індивідуальні рішення;
5. Підготовка до обговорення та дебати.

Існує кілька типів кейсів: *кейс-випадок, кейс-вправа та кейс-ситуація.*

Кейс-випадок – це короткий приклад конкретної події. Його можна використовувати в класі, щоб проілюструвати якусь тему або підняти питання для обговорення. Кейси читаються швидко, тому студентам не потрібно готуватися вдома [17].

Кейс-вправа – дозволяє студентам застосувати на практиці отримані навички. Найчастіше використовується в ситуаціях, де потрібен кількісний аналіз.

Кейс-ситуація – це класичний приклад ситуації, коли студентів просять проаналізувати конкретну ситуацію. Найпоширеніше запитання: "Чому це сталося і як це можна вирішити?" [9].

Кейс-технологія у навчанні виникла на початку 20 століття і була розроблена як метод активного навчання, який дозволяє студентам розвивати критичне мислення, аналітичні навички та приймати рішення на основі реальних ситуацій [10].

Перші кейси були розроблені у Гарвардському університеті в 1870-х роках. Початково вони використовувалися в медичному навчанні, де студентам пропонувалися клінічні ситуації для аналізу та розв'язання. Згодом, цей метод поширився на інші галузі, такі як менеджмент, право, маркетинг та інші.

У 20 столітті кейс-технологія отримала широке визнання в освітньому середовищі. У 1924 році в Гарвардському бізнес-школі було створено перший курс з використанням кейсів. З тих пір використання кейсів у навчанні стало популярним і поширеним явищем [1].

Кейс-технологія дає можливість учням залучатися до освітнього процесу, розглядаючи реальні ситуації, аналізуючи їх, обговорюючи та приймаючи рішення. Вона сприяє розвитку критичного мислення, комунікаційних навичок, творчого мислення та співпраці в групі.

Сьогодні кейс-технологія широко використовується у багатьох навчальних закладах по всьому світу. Вона дозволяє дітям вчитися

аналізувати інформацію, робити висновки та приймати обґрунтовані рішення.

Кейс-технологія є ефективним засобом розвитку критичного мислення молодших школярів, оскільки допомагає їм розвивати навички аналізу, оцінки та прийняття обґрунтованих рішень, а також навички комунікації та співпраці з іншими людьми. [25, с. 113].

Переваги та недоліки кейс-технології можна представити у вигляді наступної таблиці (див. табл. 1.2):

Таблиця 1.2

Переваги та недоліки кейс-технології

Переваги кейс-технології	Недоліки кейс-технології
Розвиток навичок аналізу. Учні вчаться виділяти ключові факти та ідеї.	Обмежена кількість кейсів. Важко знайти достатню кількість кейсів.
Розвиток навичок оцінки. Учні вчаться оцінювати та розрізняти інформацію.	Вимоги до підготовки вчителя. Потребує високої кваліфікації викладача.
Розвиток навичок прийняття рішень. Учні вчаться аналізувати та приймати рішення.	Велика кількість часу. Потребує багато часу для проведення занять.
Розвиток навичок комунікації. Учні вчаться ефективно спілкуватися.	Нерівномірний розвиток навичок. Деякі навички розвиваються краще, ніж інші.
Розвиток навичок співпраці. Учні вчаться працювати в команді.	Відсутність стандартів оцінювання. Недостатня об'єктивність оцінювання результатів.
Ілюстрація реальних ситуацій. Кейс-технологія дозволяє учням навчатися на основі реальних прикладів, що сприяє кращому розумінню теоретичних концепцій.	Складність створення кейсів. Створення якісних кейсів вимагає багато часу та зусиль від викладачів.

Різні типи кейсів також можна представити у вигляді таблиці (див. табл. 1. 3):

Типи кейсів

Тип кейсу	Опис	Приклад	Переваги	Недоліки
Кейс-випадок	Короткий приклад конкретної події	Учні аналізують ситуацію, коли учень знайшов у класі загублений гаманець	Швидко читається, не потребує підготовки вдома	Може бути недостатньо глибоким для аналізу
Кейс-вправа	Дозволяє учням застосувати навички на практиці	Учні повинні розрахувати кількість матеріалів, необхідних для створення шкільного проекту	Практичне застосування теорії	Вимагає певних попередніх знань та навичок
Кейс-ситуація	Учнів просять проаналізувати конкретну ситуацію та знайти рішення.	Учні розглядають ситуацію, коли їхній клас вирішує, як організувати шкільну виставку з обмеженим бюджетом	Глибокий аналіз та розвиток критичного мислення	Потребує багато часу на підготовку та аналіз

Таким чином, кейс-технологія є потужним інструментом для розвитку критичного мислення молодших школярів, оскільки вона стимулює навички аналізу, оцінки та прийняття рішень, а також покращує комунікаційні навички. Вона забезпечує навчання на основі реальних прикладів, що підвищує мотивацію учнів та допомагає їм краще розуміти теоретичні концепції.

РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА ЗАСОБОМ KEYС-ТЕХНОЛОГІЇ

2.1 Діагностика рівня сформованості критичного мислення молодших школярів

У процесі написання магістерської роботи ми проводили дослідницьку роботу рівня сформованості критичного мислення у молодших школярів.

Експериментальне дослідження проводилося у 2024 н.р. на базі Херсонської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №55.

Об'єкт дослідження: учні 3 класів (64 особи).

Експериментальний : 3-А клас (32 учні);

Контрольний клас : 3-Б клас (32 учні).

Метою цього дослідження було вивчення рівня розвитку критичного мислення у дітей молодшого шкільного віку.

Дослідження проводилося у три етапи:

1 етап - констатувальний;

2 етап - формувальний;

3 етап - контрольний.

На констатувальному етапі експерименту досліджувався рівень розвитку критичного мислення у дітей молодшого шкільного віку. Це здійснювалося як за допомогою спостереження, так і експертного оцінювання, з метою вивчення прояву характерних ознак при виконанні різних завдань та їх прояву в навчальній діяльності учнів.

З урахуванням результатів констатувального експерименту було застосовано відповідну експериментальну методику формування критичного мислення в учнів початкових класів на уроках у третьому класі.

На формувальному етапі експерименту було реалізовано експериментальну методику розвитку критичного мислення в учнів початкової школи з використанням можливостей кейс уроків.

На прикінцевому етапі здійснювалася обробка, аналіз та узагальнення отриманих даних (порівняння та формулювання висновків).

Констатувальний етап експерименту

На основі узагальненого аналізу досліджуваної методики та вивчення теоретичних аспектів проблеми було визначено якості критичного мислення учнів початкової школи: готовність до виправлення помилок, розуміння та гнучкість критичного мислення.

Розглянемо кожен з цих елементів більш детально.

1. готовність до виправлення помилок - швидкість мислення, тобто здатність порівнювати свою поведінку з поставленими цілями, виявляти та виправляти помилки

2. усвідомленість - вміння уточнювати інформацію, подану в неясному вигляді, вміння припускати для себе, яка інформація необхідна для вирішення навчального завдання, формування вміння отримувати інформацію з текстів, таблиць, схем і малюнків.

3. гнучкість - вміння визначати логічні зв'язки та відношення між поняттями.

Підбір конкретних завдань для визначення рівня розвитку окремих якостей здійснюється відповідно до низки вимог:

1. завдання повинні відповідати віковим особливостям дитини
2. діагностичне завдання має вказувати на рівень розвитку трьох якостей критичного мислення («усвідомленість», «готовність виправляти помилки» та «гнучкість»).

Рівень розвитку компонента «готовність до виправлення помилок, швидкість» досліджувався за допомогою готових завдань, в яких учні навмисно знаходили помилки.

Завдання було спрямоване на перевірку вміння робити висновки за аналогією. Для виконання завдання досліджуваний повинен вміти встановлювати логічні зв'язки та відношення між поняттями. Завдання виявляє, чи здатен досліджуваний стійко зберігати заданий спосіб міркування при вирішенні довгої серії різних завдань.

Для визначення стану критичного мислення у дітей молодшого шкільного віку використовувався наступний діагностичний матеріал:

1. Методика «Проста аналогія» (Замбацявічене Е.Ф).
2. Методика «Нісенітниця» (Немов Р.С).
3. Діаностика наочно-образного запам'ятовування (Коцюбанська Н.І).
4. Методика «Отримай візок»(Тюріна О.В).

Опис діагностик (див.додаток В).

Результати діагностування учнів експериментальних і контрольних класів за методикою «проста аналогія» подано в таблиці 2.1

Таблиця 2.1

Результати діагностування учнів експериментальних і контрольних класів за методикою «Проста аналогія»

Рівень гнучкості мислення	Бали	Експериментальний клас	Контрольний клас
Високий	24-30	6(18,75%)	7(21,87%)
Середній	15-23	12(37,5%)	10(31,25%)
Низький	0-13	14(43,75%)	15(46,88%)

Як показали результати дослідження, завдання на високому рівні виконали 18,75% учнів експериментального класу та 21,87% учнів контрольного класу (високий рівень гнучкості мислення). Середній рівень гнучкості мислення виявили 37,5% учнів експериментального класу та 31,25% учнів контрольного класу. Низький рівень виявили 43,75% учнів експериментального класу та 46,88% учнів контрольного

класу, що складає майже половину класів. Деяким дітям було складно зрозуміти завдання, тому вони виконали його гірше інших.

Результати діагностування учнів експериментальних і контрольних класів за методикою «Нісенітниця» подано в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Результати діагностування учнів експериментальних і контрольних класів за методикою «Нісенітниця»

Рівень вміння логічно міркувати	Бали	Експериментальний клас	Контрольний клас
Високий	40	8 (25%)	8(25%)
Середній	25-30	11(34,38%)	13(40,62%)
Низький	15-24	13(40,62%)	11 (34,38%)

Результати показують, як учні експериментальних і контрольних класів справляються із завданнями, що вимагали критичного мислення та аналітичних навичок. Обидва класи показали однаковий відсоток учнів із високим рівнем 8 (25%), що свідчить про порівнянну здатність до логічного мислення в обох групах.

Учні контрольного класу мають трохи вищий відсоток (40,62%) у середньому рівні, що може свідчити про ефективність традиційних методів навчання або про те, що вони вже мають певні навички в цій області.

В експериментальному класі спостерігається вищий відсоток учнів (40,62%)із низьким рівнем вміння, що може свідчити про труднощі в адаптації до нової методики навчання.

Експериментальний клас демонструє значний потенціал у розвитку критичного мислення, оскільки 25% учнів досягли високого рівня. Високий відсоток учнів у середньому і низькому рівнях свідчить про те, що методика «Нісенітниця» може бути корисною для виявлення проблем у логічному мисленні.

Вищий відсоток учнів із низьким рівнем у експериментальному класі може свідчити про необхідність додаткової підтримки та повторних занять з логічного мислення. Рекомендується впровадження додаткових вправ та ігор на розвиток критичного мислення, щоб підвищити загальний рівень усвідомлення та розуміння помилок.

Загалом, результати діагностування свідчать про потенціал нової методики, але також підкреслюють необхідність її вдосконалення та адаптації до потреб учнів. Таким чином, було виявлено, що не всі третьокласники змогли розпізнати помилки та нісенітниці, а в деяких випадках перетворили все на жарт чи казку.

Результати діагностування учнів експериментальних і контрольних класів за методикою «Наочно-образного запам'ятовування» подано в таблиці 2.3

Таблиця 2.3

Результати діагностування учнів експериментальних і контрольних класів за методикою «Наочно-образного запам'ятовування»

Рівень гнучкості мислення	Бали	Експериментальний клас	Контрольний клас
Високий	25-30	5(15,63%)	6(18,75%)
Середній	15-24	15(46,88%)	18(56,25%)
Низький	0-14	12(37,5%)	8(25%)

Обидва класи продемонстрували схожі результати, експериментальний клас: 5 учнів (15,63%), контрольний клас має трохи вищий відсоток 6 учнів (18,75%) із високим рівнем.

Учні контрольного класу знову показали кращі результати Середній рівень (15-24 предмети), що вказує на їхню здатність до запам'ятовування та опису об'єктів. Експериментальний клас: 15 учнів (46,88%) та Контрольний клас: 18 учнів (56,25%)

В експериментальному класі спостерігається вищий відсоток 12 учнів (37,5%) із низьким рівнем, що може свідчити про труднощі у використанні нової методики.

Методика «Наочно-образного запам'ятовування» має потенціал у розвитку гнучкості мислення, оскільки 15,63% учнів експериментального класу досягли високого рівня. Вищий відсоток учнів із низьким рівнем у експериментальному класі свідчить про необхідність додаткових вправ для розвитку пам'яті та описових навичок.

Загалом, результати діагностування свідчать про необхідність вдосконалення методики та адаптації її до потреб учнів для покращення їхнього навчання та розвитку критичного мислення.

Результати проведеного дослідження методики «Отримай візок» (табл. 2.4.)

Таблиця 2.4

Результати діагностування учнів експериментальних і контрольних класів за методикою «Наочно-образного запам'ятовування»

Рівень гнучкості мислення	Бали	Експериментальний клас	Контрольний клас
Високий	9-12	10(31,25%)	13(40,63 %)
Середній	6-8	14(43,75%)	13(40,63%)
Низький	1-5	8(25%)	6 (18,75%)

За результатами проведеного дослідження було встановлено, що більшість учнів обох класів досягли середнього рівня. Зокрема, в експериментальному класі середній рівень продемонстрували 14 учнів, що складає 43,75% від загальної кількості учнів класу. У контрольному класі кількість учнів з високим і середнім рівнем також однакова — це 13 учнів, що становить 40,63% від загальної кількості учнів.

Як видно з таблиці, низький рівень виявили 8 учнів експериментального класу та 6 учнів контрольного класу. Для більшості

дітей завдання виявилися легкими, проте в середньому 18-25% учнів не справилися з ними.

Результати, отримані у ході проведення усіх методик, ми занесли до таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Зведена таблиця з результатами констатувального етапу експерименту

Рівень сформованості критичного мислення	Експериментальний клас	Контрольний клас
Високий	23%	26,57%
Середній	40,63 %	42,19%
Низький	36,72%	44,54%

Таким чином, результати діагностичної роботи дозволили зробити такі висновки:

1. Логічне мислення у молодших школярів розвинене не на високому рівні, оскільки їм важко виявляти помилки та знаходити правильні рішення при розв'язанні складних ситуацій.

2. У більшості молодших школярів критичне мислення не сформоване. Зокрема, високий рівень сформованості критичного мислення мають лише 23% учнів експериментального класу та 26,57% учнів контрольного класу. Середній рівень критичного мислення продемонстрували 40,63% учнів експериментального класу і 42,19% учнів контрольного класу. Низький рівень критичного мислення зафіксовано у 36,72% учнів експериментального класу та 44,54% учнів контрольного класу.

3. Результати дослідження підтверджують гіпотезу про необхідність розробки програми розвитку критичного мислення у учнів початкової школи.

2.2 Дослідно-експериментальна робота з формування критичного мислення учнів 3 класу на уроках читання засобом кейс технології

Другим етапом дослідно-експериментальної роботи був *формувальний експеримент*. На цьому етапі дослідження з учнями експериментального класу 3-А організовувалася групова робота, спрямована на формування критичного мислення. З контрольним класом 3-Б на формувальному етапі експерименту проводилися заняття, за визначеним навчальним планом.

На формувальному етапі експерименту ми поставили собі за мету:

Мета: Виявити ефективність застосування кейс-технології для розвитку критичного мислення у молодших школярів.

Завдання:

Розробити та впровадити кейс-технології у навчальний процес: створити навчальні кейси, що відповідають віковим особливостям і навчальним програмам молодших школярів, та інтегрувати їх у навчальний процес.

Оцінити рівень критичного мислення до та після впровадження кейс-технологій: провести діагностику початкового рівня критичного мислення учнів до впровадження кейс-технології та повторно оцінити його після завершення експерименту.

Аналізувати вплив кейс-технологій на розвиток критичного мислення: визначити, які аспекти кейс-технології найбільш позитивно вплинули на розвиток критичного мислення у молодших школярів.

Визначити методи та прийоми для ефективного використання кейс-технологій у навчальному процесі: розробити рекомендації для педагогів щодо впровадження кейс-технології з урахуванням отриманих результатів дослідження.

На нашу думку, процес формування критичного мислення у молодших школярів починається з моменту вступу до школи. Адже

якщо над цим почати працювати з шести (семи) років, то до кінця початкової школи ми зможемо побачити людину, яка мислить критично. Така людина зможе легко знаходити рішення у складних ситуаціях і відстоювати свої погляди.

Тому робота вчителя початкових класів має бути спрямована на розвиток критичного мислення у молодших школярів, починаючи з початкової школи.

Організувати роботу на уроках з кейсами таким чином, щоб сприяти розвитку критичного мислення, означає організувати її як цілісну систему з чітко визначеними характеристиками, логічними структурами та процесами реалізації, як повний і завершений цикл продуктивної діяльності. Важливим етапом є створення педагогічних умов для формування критичного мислення.

Ми сформулювали такі педагогічні умови, які роблять кейс-технології ефективним інструментом розвитку критичного мислення у дітей молодшого шкільного віку:

- розглядати формування критичного мислення поетапно;
- розглядати компоненти критичного мислення;
- систематичне застосування кейсів на уроках різних предметів;
- враховувати індивідуальні особливості мислення маленьких учнів.

Важливим етапом є розробка педагогічних умов для ефективної реалізації процесу формування критичного мислення в учнів загальноосвітніх навчальних закладів засобами кейс-технології.

Під час організації роботи з кейсами учнів 3 класу, ми дотримувалися наступних принципів:

1. принцип врахування вікових та індивідуальних особливостей розвитку;
2. принцип активності;
3. принцип співробітництва та партнерства;
4. принцип зв'язку дослідження з реальним життям;

5. принцип опори на суб'єктний досвід учнів.

Відповідно до цих умов та принципів навчаннями під час проходження практики ми розробили уроки з використанням кейс-технології та використовували готові уроки-кейси для розвитку критичного мислення молодших школярів.

Кейс-урок «Планети сонячної системи»

Розділ: Науки, природа та людина

Рівень (клас): 3

Тема: Космос. Планети Сонячної системи.

Мета:

***Освітня:** Ознайомити учнів з основними характеристиками планет Сонячної системи, їхніми особливостями, розташуванням та цікавими фактами.*

***Розвивальна:** Розвивати вміння працювати в групах, шукати інформацію, аналізувати дані, а також навички презентації.*

***Виховна:** Виховувати цікавість до астрономії, формувати повагу до науки та розуміння важливості дослідження космосу.*

Яка інформація мене тут чекає?

Які планети є найбільшими та найменшими у Сонячній системі?

Як розрахувати їжу в космосі?

Як заощадити повітря в космосі?

Чи може космос бути безмежним? Що знаходиться за межами Всесвіту?

Чи є життя на інших планетах? Як ми можемо це дізнатися?

Чому Місяць іноді виглядає круглим, а іноді — як півколо?

3 розгортки з різних галузей

Природнича галузь

Математична галузь

Мовно-літературна галузь

Вступ

Планети Сонячної системи. Цікаві факти про планети. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://youtu.be/ITub7NYgY2Y?si=kpQY-fEmQpyX3QxW>

Сьогодні ми з вами вирушимо у захоплюючу подорож до зірок і планет нашої Сонячної системи. Ви коли-небудь дивилися на нічне небо і замислювалися, що ж там, за зірками? У нашій Сонячній системі є вісім планет, кожна з яких має свої унікальні характеристики та особливості. Давайте разом дізнаємося про ці планети! Чи знаєте ви, що найбільша планета — це Юпітер, а найменша — Меркурій? Або що Венера є найгарячішою планетою, хоча вона не найближча до Сонця? Кожна планета має свої секрети: кольори, температури, кількість супутників та навіть особливості поверхні.

Природнича галузь.

1. Меркурій

Меркурій — перша планета від Сонця. Це найменша планета в нашій Сонячній системі. Вона менша за наш Місяць!

Меркурій майже не має атмосфери. Це означає, що там немає повітря, як на Землі. Тому ми не можемо дихати на цій планеті.

Поверхня Меркурія вкрита кратерами — це великі ями, які утворилися від ударів метеоритів. Вона схожа на поверхню Місяця, з багатьма горбами і западинами.

Меркурій знаходиться дуже близько до Сонця — всього 57,9 мільйонів кілометрів – це робить його найпершою планетою від Сонця.

Меркурій не має супутників, тобто немає жодної планети або місяця, що обертається навколо нього. Його назвали на честь римського бога торгівлі і швидкості, адже він дуже швидко обертається навколо Сонця.

2. Венера

Венера — друга планета від Сонця, після Меркурія. Венера майже така ж велика, як Земля, її діаметр лише трохи менший.

Венера має дуже щільну атмосферу, яка складається переважно з вуглекислого газу. Це означає, що на Венері немає повітря, яке ми дихаємо на Землі. Через цю атмосферу на Венері дуже сильний парниковий ефект, що робить її найгарячішою планетою в нашій Сонячній системі.

Температура на поверхні Венери може досягати приблизно 465°C ! Це так гаряче, що на планеті немає води в рідкому вигляді. Вся вода перетворена на пару.

Венера обертається навколо своєї осі дуже повільно. Один день на Венері триває 243 земних дні! Це означає, що один її день довший за один рік — обертання навколо Сонця займає 225 земних днів.

Венера дуже яскрава і часто видна на небі вранці або ввечері. Її називають "Світанок" або "Вечірня зірка".

Венера названа на честь римської богині любові і краси. На Венері немає води, але вчені вважають, що колись вона могла бути там у рідкому вигляді.

Дослідження Венери допомагає нам зрозуміти, як різні умови можуть впливати на розвиток життя. Це важливо для вивчення інших планет!

Венера — це загадкова і яскрава планета, яка має свої унікальні особливості. Хоча вона не підходить для життя, її вивчення допомагає нам дізнаватися більше про космос і наше місце в ньому!

3. Земля

Земля — третя планета від Сонця. Земля є найбільшою з планет, на яких ми знаємо про життя. Її діаметр близько 12,742 км.

Земля має атмосферу, яка складається з повітря, що ми дихаємо. Основні гази в атмосфері — це азот (78%) і кисень (21%). Атмосфера

захищає нас від шкідливого випромінювання Сонця та допомагає підтримувати комфортну температуру.

Приблизно 71% поверхні Землі покрито водою! Це океани, моря, ріки та озера. Інші 29% — це суша, де розташовані континенти та острови. На суші є гори, ліси, пустелі та поля.

Земля — єдина планета, на якій ми знаємо, що є життя. Тут живуть рослини, тварини та люди. Рослини виробляють кисень і є основною їжею для багатьох тварин.

Клімат на Землі різний: в одних місцях тепло і сонячно, в інших — холодно і сніжно. Клімат залежить від того, де ми знаходимося: біля екватора або на полюсах.

Земля обертається навколо своєї осі. Один оберт займає 24 години — це наш день. Земля також обертається навколо Сонця. Один оберт займає приблизно 365 днів — це наш рік.

У Землі є один природний супутник — Місяць. Він обертається навколо Землі і освітлює наше нічне небо. Земля має форму кулі, але трохи сплюснута з боків. У різних частинах світу живуть різні народи і культури. Земля має багато природних ресурсів, таких як вода, повітря, корисні копалини. Земля — наш дім. Важливо дбати про природу, щоб зберегти її для майбутніх поколінь. Ми можемо допомогти, не сміючи, економлячи воду і рослинність. Земля — це унікальна планета, де є життя, вода і повітря. Давайте любити і берегти нашу рідну планету!

4. Марс

Марс — четверта планета від Сонця. Його часто називають "червоною планетою" через колір його поверхні.

Марс приблизно вдвічі менший за Землю, його діаметр близько 6,779 км. На поверхні Марса є великі гори, каньйони, вулкани та пустелі. Найбільший вулкан у Сонячній системі, Олімп, знаходиться на Марсі!

Атмосфера Марса дуже тонка і складається в основному з вуглекислого газу (близько 95%). Через це на Марсі дуже холодно. Середня температура становить близько -80 градусів за Цельсієм.

На Марсі є заморожена вода, яка знаходиться під поверхнею. Вчені вважають, що колись на планеті була рідка вода.

У Марса є два маленькі супутники: Фобос і Деймос. Вони виглядають як маленькі астероїди і обертаються навколо планети.

Люди вже багато років вивчають Марс за допомогою роботів і космічних апаратів. Вчені надсилають до нього ровери, які досліджують поверхню та збирають дані. Вчені вважають, що на Марсі можуть бути умови для життя, хоча життя там ще не було знайдено. Марс — це місце, куди люди мріють відправитися в майбутньому. Можливо, колись ми зможемо жити на цій планеті!

Марс — це захоплююча планета з унікальними особливостями. Він може стати наступним великим кроком для людства в дослідженні космосу!

5. Юпітер

Юпітер — п'ята планета від Сонця. Це найбільша планета в нашій Сонячній системі. Юпітер в 11 разів більший за Землю!

Атмосфера Юпітера складається в основному з водню (близько 90%) і гелію (близько 10%). На Юпітері є багато кольорових смуг, які утворені хмарами. Ці смуги можуть бути білі, коричневі або червоні.

Велика Червона Пляма

- **Що це?:** Це величезна буря, яка вже триста років крутиться на Юпітері. Вона така велика, що в неї можуть поміститися три Землі! У цій бурі дуже гаряче, і вона може бути небезпечною.

У Юпітера є багато місяців — більше 79! Найвідоміші з них:

- **Ганімед:** Найбільший місяць у Сонячній системі, навіть більший за планету Меркурій!

- Еурора: Можливо, під його льодовою поверхнею є океан води.
- Іо: Це найактивніший вулканічний об'єкт у Сонячній системі!

Люди досліджують Юпітер за допомогою космічних апаратів, таких як "Галілео" та "Юнона". Вони надсилають багато цікавої інформації про цю планету.

Чому Юпітер цікавий?

- Юпітер — це велетень, який має сильне магнітне поле та численні місяці, що можуть містити воду. Це робить його дуже цікавим для вчених!

Юпітер обертається дуже швидко — один день на Юпітері триває лише близько 10 годин! Сила тяжіння на Юпітері в 24 рази сильніша, ніж на Землі. Це означає, що якщо б ви важили 30 кг на Землі, то на Юпітері ви б важили 720 кг! Хоча Юпітер не має таких великих і яскравих кілець, як Сатурн, у нього є тонкі кільця, які важко побачити.

Юпітер — це дивовижна планета з багатьма секретами. Він є справжнім велетнем серед планет, і вчені продовжують досліджувати його, щоб дізнатися більше про цей загадковий світ!

6. Сатурн

Сатурн — шоста планета від Сонця. Це друга за величиною планета в нашій Сонячній системі після Юпітера. Сатурн в 9 разів більший за Землю!

Атмосфера Сатурна складається переважно з водню (близько 96%) і гелію (близько 3%). На Сатурні є красиві кольорові хмари, які можуть бути жовтими, коричневими або навіть блакитними.

Кільця Сатурна

- Що це?: Найвідоміша особливість Сатурна — його кільця. Вони складаються з мільйонів маленьких частинок льоду та каміння.
- Чому вони такі красиві?: Кільця блискучі і можуть мати різні кольори. Вони оточують планету і виглядають дуже ефектно!

У Сатурна є багато місяців — більше 80! Найвідоміші з них:

- Титан: Це найбільший місяць Сатурна і єдиний місяць у Сонячній системі, на якому є рідина — метан та етан на його поверхні!
- Рея: Цей місяць має багато кратерів і льодових поверхонь.

Вчені досліджують Сатурн за допомогою космічних апаратів, таких як "Кассіні". Цей апарат надсилав багато інформації про кільця і місяці планети. Сатурн — це планета з найкрасивішими кільцями, а також з багатьма цікавими супутниками. Вчені вважають, що Титан може бути схожим на Землю в минулому!

Сатурн обертається дуже швидко — один день на Сатурні триває лише близько 10,7 години! Якщо б ми могли помістити Сатурн у величезну воду, він би плавав! Це тому, що його щільність менша, ніж у води. Кільця Сатурна дуже тонкі — їх ширина може сягати до 280 тисяч кілометрів, але товщина всього кілька десятків метрів!

Сатурн — це неймовірна планета з красивими кільцями та цікавими супутниками. Він продовжує захоплювати увагу вчених і любителів астрономії по всьому світу!

7. Уран

Уран — сьома планета від Сонця. Це третя за величиною планета в нашій Сонячній системі. Він приблизно в 4 рази більший за Землю!

Атмосфера Урана складається в основному з водню і гелію, але також містить метан, який надає планеті її характерний блакитний колір. Уран є однією з найхолодніших планет у Сонячній системі, з температурами, що можуть опускатися до -224 градусів Цельсія!

Уран дуже незвичайний, оскільки його вісь обертання нахилена на 98 градусів. Це означає, що він обертається на боці, як би котячись по своїй орбіті! Уран має тонкі кільця, які не такі яскраві, як кільця Сатурна. Вони складаються з частинок льоду і каміння.

У Урана є 27 відомих місяців! Найбільші з них:

- Титанія: Це найбільший місяць Урана. На його поверхні є багато кратерів.

- **Оберон:** Ще один великий місяць, який також має кратери і льодові рівнини.

Уран був відкритий у 1781 році астрономом Вільямом Гершелем. Першим космічним апаратом, який відвідав цю планету, був "Вояджер 2", який пролетів повз Уран у 1986 році і надіслав багато важливої інформації.

Уран — це планета з незвичайним нахилом, красивим блакитним кольором і багатьма місяцями. Вчені досліджують його, щоб дізнатися більше про наш Всесвіт!

Один день на Урані триває близько 17 годин. Уран знаходиться дуже далеко від Сонця, тому йому потрібно близько 84 років, щоб зробити один оберт навколо Сонця! Незважаючи на те, що Уран дуже холодний, він все ж випромінює більше тепла, ніж отримує від Сонця.

Уран — це дивовижна планета з незвичайними особливостями, яка продовжує вражати вчених і любителів астрономії. Його блакитний колір і цікаві місяці роблять його особливим у нашій Сонячній системі!

8. Нептун

Нептун — восьма планета від Сонця, це найвіддаленіша планета в нашій Сонячній системі. Нептун є четвертою за величиною планетою. Він приблизно в 4 рази більший за Землю! Нептун має яскраво-синій колір, який знову ж таки викликаний метаном в його атмосфері.

Атмосфера Нептуна складається з водню, гелію та метану. Вона дуже вітряна, і на планеті можуть бути потужні урагани. Нептун є однією з найхолодніших планет. Температура може опускатися до -214 градусів Цельсія!

Нептун має кілька тонких кілець, які складаються з частинок льоду і каміння. Вони не такі яскраві, як кільця Сатурна, але все ж цікаві!

У Нептуна є 14 відомих місяців. Найбільший з них називається Тритон. Тритон: Це найбільший місяць Нептуна, він має цікаву

поверхню з льодовими вулканами і може мати рідину під своїм льодяним покривом.

Нептун був відкритий у 1846 році астрономами. Першим космічним апаратом, який відвідав цю планету, був "Вояджер 2", який пролетів повз Нептун у 1989 році. Нептун — це планета з яскравим кольором, сильними вітрами та загадковими місяцями. Вчені досліджують його, щоб дізнатися більше про нашу Сонячну систему!

Один день на Нептун триває близько 16 годин. Нептун так далеко від Сонця, що йому потрібно приблизно 165 років, щоб зробити один оберт навколо нього! На Нептуні можуть бути найшвидші вітри в Сонячній системі — до 2000 км/год!

Нептун — це далека і загадкова планета з красивим синім кольором і цікавими місяцями. Вона продовжує вражати вчених і любителів астрономії своїми таємницями!

Запитання для учнів 3 класу

1. Яка планета є найближчою до Сонця?
2. Яка планета відома своїми кільцями?
3. Яка планета має найбільший розмір у Сонячній системі?
4. Яка планета названа на честь римського бога війни?
5. Яка планета є "червоню" і чому її так називають?
6. Яка планета має найбільшу кількість місяців?
7. Яка планета є найхолоднішою в Сонячній системі?
8. Яка планета відома своїми сильними вітрами?

Творче завдання

Створіть свою власну планету!

- Намалюйте свою уявну планету.
- Дайте їй ім'я та опишіть, які цікаві факти про неї ви можете придумати (колір, розмір, атмосфера, наявність життя тощо).
- Презентуйте свою планету класу, розповідаючи про її особливості!

Математична галузь.

Ключові питання :

Які планети є найбільшими та найменшими у Сонячній системі?

Сьогодні у нас особливий урок — ми вирушимо в захоплюючу подорож по нашій Сонячній системі!

Я сподіваюся, що ви готові до нових відкриттів, адже кожна планета має свої унікальні особливості та таємниці.

(Вчителька дістає кульки з малюнками планет)

Ось, дивіться, я принесла ці чудові кульки з малюнками планет. Кожна з вас отримає одну кульку, і це буде ваша "планета-партнер".

(Вчителька починає роздавати кульки)

Тепер я хочу поділити вас на групи. Кожна група буде досліджувати свою планету: вивчати її характеристики, атмосферу, поверхню та все, що ви зможете про неї дізнатися. Ваша мета — підготувати коротку презентацію для класу. Давайте об'єднаємося в групи та розпочнемо нашу космічну подорож! Хто готовий до захоплюючих відкриттів?

Планета Меркурій

Переглянути відео: Цікаві факти про Меркурій

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://youtu.be/QZE9A710x0g?si=yOTSLKh7M6VI6f97>

Дослідницькі Завдання

1. Вимірювання Діаметра

- Завдання: Діаметр планети Меркурій становить приблизно 4879,4 км. Якщо уявити, що 1 см на карті дорівнює 1000 км, який діаметр планети буде на карті в сантиметрах?

- Рішення:

Діаметр на карті = $4879,4 \text{ км} / 1000 = 4.87 \text{ см}$

2. Відстань до Сонця

• Завдання: Меркурій знаходиться на відстані приблизно 57,910,000 км від Сонця. Якщо літак летить зі швидкістю 900 км/год, скільки годин потрібно, щоб долетіти до Меркурія?

• Рішення:

$$\text{Час} = 57,910,000 \text{ км} / 900 \text{ км/го} \approx 64,344 \text{ годин}$$

3. Температура на Меркурії

• Завдання: Середня температура на поверхні Меркурія вдень становить близько 430 °С, а вночі – приблизно -180 °С. Яка різниця температури між днем і ніччю?

• Рішення:

$$\text{Різниця температури} = 430 - (-180) = 430 + 180 = 610 \text{ °С}$$

4. Кількість Супутників

• Завдання: Меркурій не має природних супутників. Якщо уявити, що кожна з інших планет Сонячної системи має по 1 супутнику, скільки супутників в цілому мають ці планети?

5. Обчислення Площі

• Завдання: Якщо уявити, що Меркурій – це круг (для спрощення), площа якого обчислюється за формулою $S = \pi r^2$. Визначте радіус планети, знаючи, що діаметр становить 4,880 км. Яка площа Меркурія?

• Рішення:

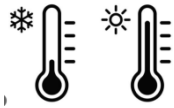
$$r = d / 2 = 4,880 / 2 = 2,440 \text{ км}$$

$$S \approx 3.14 \times (2,440)^2 \approx 18,659,776 \text{ км}^2$$

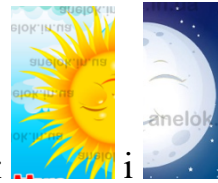
Завдання:

Прочитай текст і встав пропущені слова замість пропусків та зображень.

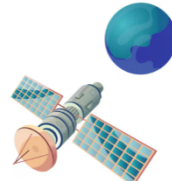
Планета ... — це перша планета від . Вона є найменшою в нашій Сонячній системі. Діаметр приблизно 4,880 км.

вдень може досягати $430\text{ }^{\circ}\text{C}$, а вночі опускатися до $-180\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Це означає, що різниця температури між і становить $\dots^{\circ}\text{C}$.

Цікаво, що не має природних , на відміну від інших планет.

Вона обертається навколо Сонця за ... днів.

Також, ... має дуже тонку атмосферу, тому не може утримувати

Додаткове Завдання:

Створіть колаж з зображеннями, що ілюструють інформацію про планету Меркурій!

Створіть графік або діаграму для порівняння температури Меркурія вдень і вночі.

Розробіть презентацію про цікаві факти про Меркурій і використовуйте математичні дані для ілюстрації..

Додаткові бали (НЕОБХІДНО ДАТИ ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ)

1. Як заощадити повітря в космосі?

Повітря — це те, що ми дихаємо. Воно складається з різних газів, але найважливіший з них — кисень. У космосі немає повітря, тому астронавти беруть його з собою. Рослини можуть допомогти нам виробляти кисень. Коли вони ростуть, вони беруть вуглекислий газ (той газ, який ми видихаємо) і випускають кисень. Астронавти на Міжнародній космічній станції (МКС) вирощують рослини, щоб мати

більше кисню. Існують машини, які можуть очищати повітря. Вони забирають вуглекислий газ і повертають назад кисень. Це допомагає зберігати повітря, яке вже є на станції. Астронавти можуть навчитися дихати більш повільно і спокійно. Це дозволяє їм витратити менше кисню. Уявіть, що ви намагаєтеся зекономити воду — так само можна заощаджувати і повітря! На станціях використовують фільтри, які очищають повітря від забруднень і вуглекислого газу. Це як коли ви п'єте воду через фільтр, щоб вона була чистою.

Заощаджувати повітря в космосі дуже важливо, адже астронавти можуть залишатися там довгий час. Якщо ми не будемо економити, повітря може закінчитися, і це буде небезпечно. Вчені постійно працюють над новими способами, як зробити повітря чистішим і як виробляти більше кисню. Це як коли ви придумуєте нову гру або винахід — завжди можна знайти щось краще!

Отже, заощаджувати повітря в космосі — це важлива справа! Ми можемо використовувати рослини, спеціальні машини та навчитися правильно дихати, щоб мати достатньо повітря для всіх астронавтів. Це допоможе нам досліджувати космос ще більше!

• *Завдання: У космічному кораблі є 10 балонів з киснем. Кожен балон забезпечує повітрям 5 астронавтів на 4 дні. Скільки днів вистачить повітря для 10 астронавтів?*

• *Рішення:*

Кількість днів = $(10 \text{ балонів} \times 5 \text{ астронавтів} \times 4 \text{ дні}) / 10 \text{ астронавтів} = 20 \text{ днів}$.

2. Як розрахувати їжу в космосі?

Давайте розглянемо, як розрахувати їжу для космонавтів у космосі, простими словами.

Коли космонавти відправляються в космос, вони можуть бути там дуже довго — іноді навіть кілька місяців! Тому їжа дуже важлива, щоб вони могли бути здоровими і мати енергію для роботи. Космонавти

потребують різноманітну їжу, щоб отримати всі необхідні вітаміни і мінерали. Це включає:

- Білки (м'ясо, риба, бобові)
- Вуглеводи (хліб, рис, картопля)
- Овочі та фрукти (для вітамінів)
- Молочні продукти (молоко, йогурт)

Як розрахувати кількість їжі?

Крок 1: Знати потреби

Кожен космонавт має свої потреби в їжі. Наприклад, доросла людина зазвичай потребує близько 2000-3000 калорій на день. Калорії — це одиниця вимірювання енергії в їжі.

Крок 2: Розрахунок на час місії

Якщо космонавт буде в космосі, скажімо, 30 днів, потрібно помножити кількість калорій на кількість днів:

- $2000 \text{ калорій} \times 30 \text{ днів} = 60\,000 \text{ калорій}$.

Крок 3: Вибір їжі

Тепер потрібно вибрати, яку саме їжу взяти. Наприклад:

- Якщо один обід дає 600 калорій, то потрібно розрахувати, скільки обідів знадобиться:
- $60\,000 \text{ калорій} \div 600 \text{ калорій за обід} = 100 \text{ обідів}$.

Крок 4: Пакування їжі

Їжу потрібно правильно упакувати, щоб вона не зіпсувалася. Космонавти беруть їжу в спеціальних пакетах або контейнерах. Деякі продукти можуть бути заморожені або висушені, щоб зберегти їх свіжість.

У космосі немає плити або духовки, тому космонавти використовують спеціальні печі для розігріву їжі. Вони просто додають воду до деяких пакетів з їжею, і вона стає готовою до вживання!

Не забувайте про воду! Космонавти також беруть з собою воду, адже вона потрібна для пиття і приготування їжі. Воду можна отримати з повітря на станції або спеціально її привозять.

Отже, розрахунок їжі для космонавтів — це важливий процес. Він включає знання про потреби в калоріях, вибір різноманітної їжі та правильне пакування. Це допомагає космонавтам залишатися здоровими і мати енергію для всіх їхніх пригод у космосі!

• *Завдання: Кожен астронавт споживає 3 порції їжі на день. Якщо в космічний корабель беруть їжу на 7 днів для 4 астронавтів, скільки порцій їжі потрібно взяти?*

• *Рішення:*

Порцій їжі = 3 порції × 7 днів × 4 астронавтів = 84 порції їжі.

Мовно-літературна галузь

Ключові питання:

1. Чи може космос бути безмежним? Що знаходиться за межами Всесвіту?
2. Чи є життя на інших планетах? Як ми можемо це дізнатися?
3. Чому Місяць іноді виглядає круглим, а іноді — як півколо?

У безмежному космосі, вдалині,

Зірки сяють, мов квіти в сні.

Планети кружляють, як танець весняний,

А Місяць усміхається, світлий і знаний.

Галактики мчать, мов веселий вітер,

Сонце світить яскраво, як золотий квіт.

В небі мрії літають, як птахи,

Космос — це казка, де живуть чудеса.

А що ж там за краєм, у темряві ночі?

*Може, нові світи, де зірки ще хочуть?
Давайте мріяти разом, уяву розкривати,
Про Всесвіт безмежний ми будемо читати!*

Космос — це величезний простір, де знаходяться зірки, планети та інші небесні тіла. Вчені вважають, що космос може бути безмежним, тобто не мати краю. Але ми не знаємо точно, що є за межами Всесвіту тому давайте переглянемо відео .

Наскільки великий Всесвіт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://youtu.be/OZnTovJ9NU8?si=Xdzy-TwqmJlHmVDs>

Гра «Крокуй і думай»

Мета: Розвивати критичне мислення та вміння висловлювати думки.

Опис гри:

1. Підготовка: Вчитель готує картки з назвами планет Сонячної системи (Меркурій, Венера, Земля, Марс, Юпітер, Сатурн, Уран, Нептун).

2. Правила гри:

- Діти стають у коло.
- Вчитель називає одну з планет.
- Діти, які знають щось цікаве про цю планету, крокують вперед і діляться своїми знаннями (наприклад, "На Юпітері найбільше супутників!" або "Земля — єдина планета, де є життя!").

• Якщо хтось не знає нічого про цю планету, він може залишитися на місці.

1. "Меркурій — це найменша планета в Сонячній системі."

2. "На Венері температура може досягати 460 градусів Цельсія."

3. *"Земля є єдиною планетою, де є рідка вода в значних кількостях."*

4. *"Яка планета відома як 'червона планета'?"*

5. *"На Марсі є найбільший вулкан у Сонячній системі — Олімп!"*

6. *"Юпітер має більше ніж 79 відомих супутників."*

7. *"Кільця Сатурна складаються з льоду та каміння."*

8. *"Уран обертається на боці, що робить його унікальним серед інших планет."*

9. *"Нептун має сильні вітри, які можуть досягати швидкості до 2,100 км/год."*

3. Обговорення: Після кожного кола можна обговорити почуте, задавати питання один одному.

Мовна гра «Давайте сперечатись»

Мета: Розвивати навички аргументації та вміння висловлювати свою думку.

Опис гри:

1. Підготовка: Вчитель готує кілька тверджень про космос та планети (наприклад: "На Венері дуже гаряче!" або "На Марсі живуть інопланетяни!").

2. Правила гри:

- Вчитель зачитує твердження.

- Діти повинні відповісти «так» або «ні» і коротко пояснити свою відповідь.

- "На Венері дуже гаряче!"

- Відповідь: Так.

- Аргументація: "Температура на Венері може досягати 460 градусів Цельсія через парниковий ефект."

- "На Марсі живуть інопланетяни!"

- Відповідь: Ні.

- Аргументація: "На сьогоднішній день немає жодних доказів існування життя на Марсі, хоча вчені досліджують цю можливість."

"Юпітер — це найбільша планета в Сонячній системі."

- Відповідь: Так.

- Аргументація: "Юпітер має діаметр близько 142,984 км, що робить його найбільшою планетою."

- "Сатурн — єдина планета з кільцями."

- Відповідь: Ні.

- Аргументація: "Хоча Сатурн має найбільші та найпомітніші кільця, Уран і Нептун також мають кільця, але вони менш помітні."

- "На Землі є більше континентів, ніж на інших планетах."

- Відповідь: Так.

- Аргументація: "Земля має шість основних континентів, тоді як інші планети не мають таких великих мас землі."

- "Меркурій — це найхолодніша планета в Сонячній системі."

- Відповідь: Ні.

- Аргументація: "Незважаючи на те, що Меркурій близько до Сонця, його температура може бути низькою вночі. Найхолоднішою планетою є Нептун."

- "Уран обертається на боці."

- Відповідь: Так.

- Аргументація: "Уран має унікальну осьову нахилку, що робить його обертання особливим."

- "Люди можуть жити на інших планетах."

- Відповідь: Ні (поки що).

- Аргументація: "На сьогоднішній день немає технологій або умов, які б дозволяли людям жити на інших планетах."

3. Обговорення.

- Чому ви так вважаєте?

- Які ще факти ви знаєте про цю тему?

- Як ви думаєте, чи може щось змінитися в майбутньому?

Ігровий прийом «Перевтілення»

Мета: Розвивати уяву та творчість учнів.

Опис гри:

1. Підготовка: Вчитель пропонує дітям вибрати планету, в яку вони хочуть перевтілитися.

2. Правила гри:

- Кожен учень отримує можливість розповісти про свою планету, представляючи себе як її представника (наприклад, "Я — Марс! Я червоний і холодний, але на моїй поверхні можуть бути водянні потоки!").

- Інші діти можуть ставити питання про життя на цій планеті або про її особливості.

3. Обговорення: Після кожного виступу можна обговорити, що нового дізналися про різні планети.

Чи є життя на інших планетах? Як ми можемо це дізнатися?

Перегляд і виконання пісеньки

ПЛАНЕТИ - Дитячі Пісні й Мультфільми - З Любов'ю до Дітей

[Електронний ресурс].– Режим доступу:

https://youtu.be/L_njUAfLvog?si=Ec_27w26iPZQM8V2

Завдання: 1. Треба пригадати назви казок, в яких **зустрічається космос**.

Таблиця 2.6

Підсумки кейс-уроку

№	Найменування	Зміст
1	Отримані результати та напрацьовані компетенції:	Які планети є найбільшими та найменшими у Сонячній системі? Як заощадити повітря в космосі? Як розрахувати їжу в космосі? Чи може космос бути безмежним? Що знаходиться за межами Всесвіту?
2	Тривалість:	1 урок
3	Локація проведення кейс-уроку:	Кейс-урок проходить в комп'ютерному класі
4	Змагання:	є
5	Можливість проведення учнем-дублером:	ні
6	Можливе домашнє завдання:	Намалювати свою уявну планету
7	Результати кейс-уроку можна доповнити такими знахідками учнів:	Графік або діаграма температури планет. Презентація про цікаві факти планет Сонячної системи з використанням математичних даних для ілюстрації.
8	Які 3 сайти допомогли знайти найбільш значущу інформацію?	http://surl.li/pspkkb http://surl.li/zuxpgc http://surl.li/bvvnug
9	На допомогу	https://youtu.be/L_njUAfLvog?si=Ec_27w26iPZQM8V2

№	Найменування	Зміст
	учневі та коучу:	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">https://youtu.be/OZnTovJ9NU8?si=Xdzy-TwqmJIHmVDs</p> <p style="text-align: center;">https://youtu.be/4476SWonAJs?si=l2e1QrMvEtQC_0Gm</p> <p style="text-align: center;">https://youtu.be/ITub7NYgY2Y?si=kpQY-fEmQpyX3QxW</p> <p style="text-align: center;">https://youtu.be/QZE9A710x0g?si=yOTSLKh7M6VI6f97</p> <p style="text-align: center;">https://youtu.be/1Ytx7KpoSUK?si=zXmRQFRC-cNkhFOj</p>
10	Де брати інформацію для кейсу:	<p>Інтерактивні технології навчання у початкових класах / Авт.-упор. І.І. Дівакова. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 180 с.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=NusP7z2tX6U</p> <p>Моя планета – Земля./укладачі В.В.Гуріна, В.Г.Біляєв. – Х.Белкар-книга, 2017. – 48 с.</p> <p>Про Землю. Ілюстрована енциклопедія для дітей /Укладач Сиротенко А.Й. – Харків: Видавництво «Ранок», 2012. – 128 с.</p> <p>Географія від шести і старші. – Х.: Видавництво «Ранок», 2013. – 48 с.</p>

2.3 Аналіз результатів дослідження

Третім етапом дослідження був *контрольний етап*, під час якого ми перевіряли ефективність розробленої нами експериментальної програми.

Контрольний етап експерименту охоплював як експериментальний, так і контрольний класи. Основною метою контрольної частини було визначити, чи змінився рівень сформованості критичного мислення в експериментальному класі.

На цьому етапі здійснювалася обробка, аналіз та узагальнення отриманих даних (порівнювалися дані контрольного зрізу, експертні

оцінки рівня критичного мислення молодших школярів до і після експериментального дослідження, формулювалися висновки).

Для повторного дослідження критичного мислення молодших школярів ми використали такі методики:

1. Методика «Проста аналогія».
2. Методика «Нісенітниця».
3. Діаностика наочно-образного запам'ятовування.
4. Методика «Отримай візок».

Узагальнені результати, отримані в ході проведення усіх методик, занесли у таблицю 2.7 та 2.8

Таблиця 2.7

Результати повторної діагностики рівня сформованості критичного мислення учнів експериментального та контрольного класів

Рівень сформованості критичного мислення	Методика «Нісенітниця»		Методика «Проста аналогія»	
	ЕК	КК	ЕК	КК
Високий	40%	25%	35%	21,88%
Середній	50%	40,62%	40%	31,24%
Низький	10%	34,38%	25%	46,88%

Таблиця 2.8

Рівень сформованості критичного мислення	Діаностика наочно-образного запам'ятовування		Методика «Отримай візок».	
	ЕК	КК	ЕК	КК
Високий	25%	25%	40,62%	33,88%
Середній	50%	40,62%	39,38%	31,25%
Низький	25%	34,38%	20%	34,87%

Примітка: ЕК – експериментальний клас; КК – контрольний клас.

З порівняльної таблиці робимо висновок, що більшість учнів експериментального класу підвищили рівень свого критичного мислення, порівняно з контрольним класом, у якого рівень критичного мислення майже не змінився.

Порівняльна таблиця показує, що більшість учнів експериментального класу мали низькі оцінки на початку дослідження (за всіма методиками) наприкінці дослідження досягли середнього рівня.

Учні з середніми оцінками також досягли високого рівня. Учні контрольного класу не показали жодних помітних змін у своїх навичках критичного мислення.

Результати дослідження виявили ефективність розробленої нами експериментальної методики формування критичного мислення молодших школярів, про що свідчать кількісні показники респондентів експериментального класу.

Таким чином, експеримент довів правильність припущення, що лише при створенні відповідних педагогічних умов можливо сформувати критичне мислення молодших школярів. В учнів ми визначили такі позитивні зрушення, як підвищення інтересу до виконання різних вправ на розвиток критичного мислення, прояв інтересу до навчання та активне використання різних аспектів мислення під час виконання завдань. Ми переконалися, що кейс-технології в роботі є ефективним засобом формування критичного мислення молодших школярів. Це сприяло розвитку міжособистісних стосунків між учнями, формуванню в них умінь висловлювати власну думку, переконувати, критично мислити, приймати обґрунтовані рішення, брати участь у дискусіях та обмінюватися ідеями з іншими.

Результати дослідження свідчать, що визначені педагогічні умови та розроблена на їх основі експериментальна програма забезпечують ефективний розвиток критичного мислення молодших школярів.

ВИСНОВКИ

1. Аналізуючи філософську, психологічну та педагогічну літературу, під критичним мисленням можна розуміти здатність об'єктивно оцінювати власні та чужі ідеї, ретельно та всебічно перевіряти всі судження та висновки. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми критичного мислення свідчить про те, що найбільш дискусійними та найменш вивченими залишаються питання змісту, внутрішньої структури та вікової динаміки критичного мислення.
2. Наше дослідження показало, що критичне мислення - це така форма мислення, яка допомагає людині визначати власні пріоритети в особистому та професійному житті, передбачає прийняття особистої відповідальності за вибір, який вона робить, підвищує культурний рівень людей, які працюють з інформацією, формує вміння аналізувати та робити власні висновки, допомагає брати на себе відповідальність та розвивати культуру діалогу у спільній діяльності.
3. Діти молодшого шкільного віку характеризуються високим ступенем гнучкості розумових процесів. Вплив раннього навчання на розвиток критичного мислення має бути особливо важливим, оскільки навчальна діяльність є важливою складовою цієї вікової групи.
4. Аналіз наукових матеріалів дозволяє виділити характеристики, за якими можна визначити себе як критично мислячу людину: відкритість до інших поглядів, компетентність, інтелектуальна активність, допитливість, незалежність мислення, здатність до дебатів, проникливість і самокритичність.
5. Встановлено, що процес формування критичного мислення молодших школярів засобом кейс технології ефективно здійснюється при дотриманні таких педагогічних умов за таких педагогічних умов: поетапне вивчення процесу формування критичного мислення з урахуванням компонентів (складових) критичного мислення,

систематичне застосування групових методів і прийомів формування критичного мислення на уроках читання, врахування індивідуальних особливостей мислення учнів середньої школи, процес формування критичного мислення учнів середньої школи засобами групових методів навчання довів свою ефективність.

6. Нами проведено експериментальну роботу, яка передбачала три етапи: констатувальний, формувальний, контрольний. Під час констатувального етапу дослідження було виявлено рівень сформованості критичного мислення молодших школярів. Дослідження показало, що молодшим школярам складно знаходити помилки та правильні рішення при розв'язанні складних ситуацій, а також логічне мислення розвинуте не на високому рівні; у молодших школярів в більшості не сформоване критичне мислення, зокрема високий рівень сформованості критичного мислення мають 22% учнів експериментального класу та 25% контрольного класу; середній рівень – 32% учнів експериментального класу та 37% учнів контрольного класу; низький рівень – 46% учнів експериментального класу і 37% учнів контрольного класу.

7. На формувальному етапі дослідження проведено уроки з використанням кейс технології.

8. Під час контрольного зрізу було здійснено повторну діагностику сформованості критичного мислення молодших школярів в експериментальній та контрольній групах, яка показала, що після проведення формувальної частини експерименту підвищився цей рівень в учнів експериментального класу, зокрема високий рівень сформованості критичного мислення мають 34,38% учнів експериментального класу та 25% учнів контрольного класу; середній – 45,31% учнів експериментального класу та 35,94% учнів контрольного класу; низький – 20,31% учнів експериментального класу і 39,06% учнів контрольного класу.

9. Проведений формувальний експеримент довів правильність гіпотези про те, що розвиток критичного мислення в молодших школярів можливий лише за наявності сприятливих освітніх умов. Ми переконані, що робота з кейсами є ефективним інструментом розвитку критичного мислення в учнів початкової школи. Робота з кейсами сприяла розвитку взаємовідносин між учнями, вмінню висловлювати свою думку, переконувати, критично мислити, приймати обґрунтовані рішення, брати участь в обговоренні та обмінюватися думками з партнерами. В учнів були виявлені позитивні зміни, такі як підвищення інтересу до виконання серії вправ на розвиток критичного мислення, зацікавленість у навчанні та активне використання різних аспектів мислення при виконанні завдань. Результати дослідження свідчать, що визначені педагогічні умови та проведені кейс-уроки програма забезпечують ефективний розвиток критичного мислення у молодших школярів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Анна Грінньова: Що таке критичне мислення. URL: <https://happymonday.ua/jak-rozvynuty-krytychne-myslennja>(дата звернення: 29.01.2024).
2. Баєв О.А. Розвиток критичного мислення молодших школярів засобом кейс-технології: стаття: видання: Наукові записки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Педагогічні науки, 2018. 3-7с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 25000. уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. VIII, 1728 с.
4. Вукіна Н.В., Дементієвська Н.П., Сущенко І.М. Критичне мислення: як цьому навчати: Науково-методичний посібник / За наук. ред. О.І.Пометун. Харків: Наука, 2007. 190 с.
5. Гордієнко Н. П. Розвиток критичного мислення молодших школярів через кейс-технологію // Педагогічна наука і освіта: видання: Київ, Наукове видавництво "Педагогічна думка", 2017. 14 с.
6. Доповідь: Застосування технології розвитку критичного мислення під час вивчення навчальних дисциплін у початковій школі URL: <https://vseosvita.ua/library/dopovid-zastosuvannia-tekhnohii-rozvytku-krytychnoho-myslennia-pid-chas-vyvchennia-navchalnykh-dystsyplin-u-rochatkovii-shkoli-639269.html> (дата звернення: 17.11.2023).
7. Елдер Л. та Пол Р. Мініатюрний посібник із концепцій та інструментів критичного мислення: посібник: видання: Чикаго, Видавництво "Критичне мислення видавництво", 2020. 150 с.
8. Енніс Р. Х. Критичне мислення: спрощена концепція: довідник: видання: Київ, Видавництво "Генеза", 2018. 100 с.

9. Ірина Баранова: Критичне мислення: що і як розвиваємо? URL: <https://osvitoria.media/experience/shho-take-krytychne-myslennya-ta-yak-jogo-rozvyvatu/>(дата звернення: 29.01.2024).
10. Кейсбук методів і прийомів технології розвитку критичного мислення в Новій українській школі URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/21285/1/casebook.pdf> (дата звернення: 17.11.2023).
11. Кейс-технології у навчанні URL: <https://www.creativeschool.com.ua/blog/kejs-tehnologiyi-u-navchanni/> URL: (дата звернення: 29.01.2024).
12. Козулін А. Теорія освіти Виготського в культурному контексті: видання: Харків, Видавництво "Основа", 2017. 250 с.
13. Ліпман, М. Чим може бути критичне мислення. Вісник програм шкільних обмінів. № 7. 2016. С. 17–23
14. Надурак В. Критичне мислення - поняття та практика URL: <file:///C:/Users/Vavilov/Downloads/739-Article%20Text-1194-1-10-20230205.pdf> (дата звернення: 29.01.2024).
15. Надурак В. Філософська методологія і освітні технології. 2012. С.147.
16. Пол Р. та Елдер Л. Критичне мислення: природа критичного та творчого мислення :стаття: видання: Науковий журнал "Педагогіка", 2019. 15 с.
17. Пола Фріре: критичне мислення та його механізм URL: <https://uchoose.info/krytychne-myslennya-ta-jogo-mehanizm/> (дата звернення: 29.01.2024).
18. Розвиток критичного мислення молодших школярів на уроках української мови URL: <http://eprints.zu.edu.ua/25876/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20.pdf> (дата звернення: 17.11.2023).

19. Стіл Дж., Мередіт К., Темпл Ч. Методична система «Розвиток критичного мислення у навчанні різних предметів»: Підготовлено для проекту «Читання та письмо для розвитку критичного мислення» / Науково-методичний центр розвитку критичного та образного мислення «Інтелект». К.: Міленіум, 2001. 104 с.
20. Терно С. Критичне мислення: чергова мода чи нагальна проблема. Історія в школах України. 2007. №4. С.13-15.
21. Технології розвитку критичного мислення учнів / Кроуфорд А., Саул В., Метьюз С., Макін стер Д.; Наук. ред., передм. О. І. Пометун. К.: Вид-во «Плеяди», 2006. 220 с.
22. Технологія кейс-стаді URL:
<http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/6647/6682> (дата звернення: 17.11.2023).
23. Тягло О. Післямова до статей Метью Ліпмана і Марка Вайнштейна. Вісник програм шкільних обмінів. 2006. №27. С.26.
24. Фасьоне, Пенсильванія, и Гиттенс, Калифорнія. Мислити критично (3 вид.): книга: видання: Сан-Франциско, Видавництво "Критичне мислення видавництво", 2018. 300 с.
25. Халперн Д. Ф. Недооцінка ролі критичного мислення у вищій освіті: освітній посібник: видання: Нью-Йорк, Видавництво "Університетська преса", 2019. 220 с.
26. Шкаріброд А. В. Впровадження кейс-технології в початковій школі: видання: Київ, Видавництво "Педагогічна думка", 2018. 200 с.
27. Бабенко, А. В. (2021). Кейс-технологія як інструмент розвитку критичного мислення у молодших школярів. Науковий вісник Педагогічного університету, 45(2), 123-135.
28. Вороніна, Н. М. (2020). Метод кейс-стаді у навчанні молодших школярів: теорія і практика. Педагогічні науки: теорія та практика, 58(1), 45-58.

29. Гавриш О. С. (2019). Роль кейс-технології у формуванні критичного мислення у дітей молодшого шкільного віку. Журнал сучасної педагогіки, 36(4), 77-90.
30. Захарова, В. В. (2022). Інтерактивні методи навчання: кейс-технологія як інструмент розвитку критичного мислення. Сучасні тенденції в освіті, 64(3), 102-116.
31. Лисенко, П. І. (2023). Ефективність застосування кейс-технології у навчанні молодших школярів. Педагогічний дискурс, 53(1), 89-101.
32. Марченко, О. О. (2021). Кейс-технології як засіб формування критичного мислення в початковій школі. Науковий журнал з педагогіки та психології, 39(2), 68-80.
33. Ковальчук, І. М. (2021). Інтеграція кейс-технології у процес навчання молодших школярів. Педагогічний огляд, 54(2), 112-125.
34. Назаренко, Т. П. (2020). Інноваційні методи в початковій освіті: кейс-технологія як засіб розвитку критичного мислення. Вісник освіти і науки, 43(1), 98-110.
35. Остапенко, Л. Г. (2022). Застосування кейс-методу у формуванні критичного мислення в учнів початкових класів. Педагогічний науковий журнал, 49(3), 56-68.
36. Романова, М. В. (2023). Методи критичного мислення для початкової школи: кейс-технології у дії. Науковий журнал з педагогіки, 41(2), 77-89.
37. Ситник, Н. А. (2021). Актуальні проблеми впровадження кейс-технології в початкову освіту. Журнал педагогічних досліджень, 31(1), 34-47.
38. Тимошенко, О. О. (2020). Кейс-метод у сучасній початковій школі: теоретичний і практичний аспекти. Педагогіка і психологія, 38(2), 89-101.

39. Шевчук, В. М. (2022). Розвиток критичного мислення через кейс-технології: методологічні підходи. Науковий журнал з педагогічних наук, 50(4), 123-136.
40. Василенко, К. Ю. (2022). Кейс-технології в початковій освіті: нові підходи до розвитку критичного мислення. Педагогічні інновації, 42(3), 78-91.
41. Комплексна методика дослідження психофізичного розвитку дітей 5-7 років / Авт.-упор. К. О. Піменова, О. П. Таран, Т. П. Цюман. – К., 2009. – 87 с.

Кейс-урок «Моя країна - Україна»

Розділ: Моя країна - Україна

Рівень (клас): 3-4

Тема: Якого я роду, якого народу?

Мета:

***Освітня:** Ознайомити учнів з історією та культурою України, її традиціями та звичаями. Розвинути навички усного мовлення через обговорення теми роду та народу.*

***Розвивальна:** Сприяти розвитку критичного мислення через аналіз інформації про український народ. Заохочувати творчий підхід до виконання завдань (малювання, написання віршів, створення плакатів).*

***Виховна:** Формувати патріотичні почуття та повагу до рідної країни. Виховувати толерантність і розуміння різноманіття культур в Україні.*

Яка інформація мене тут чекає?

- Які основні символи України і що вони означають?
- Які традиції та звичаї характерні для різних регіонів України?
- Які українські свята та коли вони святкуються?
- Які видатні постаті української історії варто знати?
- Як змінилася Україна за останні 33 років?
- Які природні ресурси є в Україні?
- Як вплинула культура України на світову культуру?

4 розгортки з предметів, явищ та практик:

- Математична галузь
- Мовно-літературна галузь
- Природнича галузь
- Технологічна галузь

Вступ

Перегляд відео

Дітям про рідний край. «Україна - наша Батьківщина»

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://youtu.be/IPwtmZA_C1c?si=ACJmlafN-B7IQUnF

Сьогодні на нашому уроці ми поринемо у захопливий світ нашої рідної країни — України. Тема нашого уроку звучить дуже цікаво: "Якого я роду, якого народу".

Кожен з нас — це частинка великої української родини, і сьогодні ми дізнаємося більше про те, що означає бути українцем, які традиції та звичаї передавалися з покоління в покоління, і чому наша культура є такою унікальною.

Ми поговоримо про символи нашої країни, видатних людей, які прославили Україну, та про те, як ми можемо зберегти і примножити нашу спадщину.

Сподіваюся, що цей урок допоможе вам ще більше полюбити свою Батьківщину та зрозуміти, чому важливо знати свою історію і культуру. Готові до подорожі в світ України? Тоді почнемо!

Які основні символи України і що вони означають?

Перегляд відео

Державні та народні символи України - Твоя країна - Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://youtu.be/JY6GI41q_bo?si=PoBSMHJk9CuUw1H0

Державними символами України є Державний Прапор України, Державний Герб України і Державний Гімн України.

Наш прапор складається з двох кольорів: синього і жовтого. Синій колір символізує небо, а жовтий — пшеничні поля, які ростуть на українських землях. Разом ці кольори відображають красу нашої природи та багатство нашої країни.

Прапор — це не просто шматок тканини. Він є символом нашої незалежності, свободи та гідності. Коли ми бачимо наш прапор, ми повинні гордитися тим, що ми українці, і пам'ятати про нашу історію та традиції.

Прапор піднімають на державних святах, він прикрашає будівлі, де працюють важливі органи влади. Коли ми співаємо гімн або стоїмо на урочистих заходах, ми завжди з гордістю дивимося на наш прапор.

Давайте разом навчимося поважати наш Державний Прапор, адже він є символом нашої єдності та сили.

Державний Герб України виглядає як золотий тризуб на синьому фоні. Тризуб — це символ сили, влади та незалежності. Він нагадує нам про нашу історію і традиції.

Чому саме тризуб? Цей символ використовували наші предки ще в давні часи. Він був на гербах князів і означав, що Україна завжди мала своїх сильних правителів. Тризуб символізує також три складові: віру, силу і мудрість.

Коли ми бачимо Герб України, ми повинні пам'ятати про нашу країну, про людей, які захищали її, та про те, як важливо бути гордим за свою Батьківщину.

Герб України можна побачити на державних документах, будівлях і навіть на наших монетах. Це знак нашої незалежності та єдності.

Державний Гімн — це особлива пісня, яка звучить на честь нашої Батьківщини. Він називається "Ще не вмерла Україна" і написаний поетом Павлом Чубинським, а музику створив Михайло Вербицький. Ця пісня стала гімном нашої країни, тому що вона виражає любов до України і прагнення до свободи.

Коли ми чуємо наш гімн, це означає, що ми вшановуємо нашу

державу, її людей і нашу історію. Гімн співають на важливих подіях: під час свят, спортивних змагань та офіційних заходів. Це момент гордості і єдності для всіх українців.

У тексті гімну йдеться про те, що Україна завжди буде жити, і ми повинні берегти нашу землю та боротися за її свободу. Він нагадує нам про те, як важливо любити свою країну і бути її частиною.

А тепер, щоб закріпити знання, я пропоную вам намалювати наші Державні символи і розповісти, що вони для вас означають. Готові? Тоді вперед!

Хочу розповісти вам про народні символи України, які несуть в собі глибокий зміст та багатий культурний спадок нашого народу.

Вишиванка — українська народна сорочка, прикрашена вишивкою. Кожен візерунок має своє значення, і вишиванка є символом національної ідентичності та краси.

Соловейко — пташка, яка уособлює свободу та мелодійність української душі. Його спів асоціюється з весною, відродженням і надією.

Калина — це не лише красива рослина, а й символ жіночої краси, любові та родючості. Калина часто зображується у народних піснях та обрядах.

Лелека — птах, який приносить щастя і є символом родинного затишку. В Україні лелека вважається добрим знаком, що приносить новини про народження дітей.

Писанка — розмальоване яйце, яке є символом весняного відродження. Писанки виготовляють на Великдень і кожен візерунок має своє значення.

Чорнобривець — ще один важливий символ. Він уособлює любов і вірність. Цю квітку часто вирощують біля домівок, щоб захистити родину від негараздів.

Рушник — це не просто тканина, а символ гостинності та оберегу. Він передає тепло і любов, які ми даруємо своїм близьким.

Дуб — символ сили та витривалості. Це дерево може жити багато років і витримувати бурі, як і наш народ.

Соняшник — це символ радості та тепла. Його яскраві квіти нагадують нам про сонце та позитив.

І нарешті, мальва, яка символізує красу і материнську любов. Її ніжні квіти нагадують нам про те, як важливо берегти родинні зв'язки.

Про які ще народні символи України ви знаєте?

Гра "Що символізує?"

Опис: Пояснити, що символізує кожен з обраних символів (наприклад, калина — це символ краси і родючості).

Мета: Закріпити знання про значення народних символів.

1. Запитання: Що символізує калина в українській культурі?

- Відповідь: Калина символізує красу, жіночність, родючість і любов до рідної землі.

2. Запитання: Яке значення має верба в українському фольклорі?

- Відповідь: Верба символізує відновлення, життєву силу і зв'язок з предками.

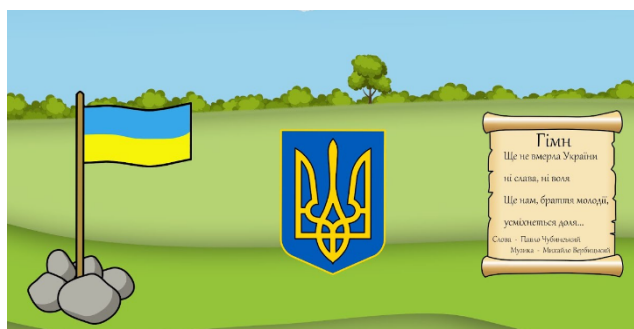
3. Запитання: Що означає пшениця в українських традиціях?

- Відповідь: Пшениця є символом багатства, родючості та достатку.

4. Запитання: Яким символом є тризуб і що він означає?

- Відповідь: Тризуб є гербом України і символізує державність, силу та незалежність.

5. Запитання: Що символізує чорнобривець у народній культурі?

- Відповідь: Чорнобривець символізує любов, вірність і пам'ять про близьких.

6. Запитання: Яке значення має рушник в українських звичаях?

- Відповідь: Рушник символізує гостинність, оберіг і зв'язок між поколіннями.

7. Запитання: Що означає дуб у українській традиції?

- Відповідь: Дуб символізує силу, витривалість і довговічність.

Додаткові запитання для розширення гри

8.

Запитання: Що символізує соняшник в Україні?

- Відповідь: Соняшник є символом тепла, щастя та позитиву.

9. Запитання: Яке значення має лелека в українському фольклорі?

- Відповідь: Лелека символізує сімейне щастя, добробут і повернення весни.

10. Запитання: Що означає мальва в українських звичаях?

- Відповідь: Мальва символізує красу, ніжність і материнську любов.

Математична галузь

- **Ключові питання :**
- Які традиції та звичаї характерні для різних регіонів України?
- Які українські свята та коли вони святкуються?

Сьогодні ми розпочинаємо наш урок математики в особливій атмосфері, адже тема нашого заняття тісно пов'язана з нашою рідною країною – Україною. Ми будемо говорити про те, якою є наша Батьківщина, які традиції та звичаї її наповнюють, а також про видатних постатей, які залишили слід в історії нашого народу.

Україна — унітарна держава, до складу якої входять 27 регіонів: 24 області, 1 автономна республіка (АР Крим) і 2 міста зі спеціальним статусом: Київ і Севастополь.

Завдання 1: Скільки регіонів?

В Україні є 27 регіонів. Якщо з них 24 – області, 1 – автономна республіка (АР Крим), а 2 – міста зі спеціальним статусом, скільки областей в Україні?

Відповідь: 24 області.

Завдання 2: Сумування

Якщо до 24 областей додати 1 автономну республіку та 2 міста зі спеціальним статусом, скільки всього регіонів в Україні?

Відповідь: $24 + 1 + 2 = 27$ регіонів.

Завдання 3: Віднімання

Уяви, що ти живеш в області. Якщо в Україні 27 регіонів, а ти знаєш, що 24 з них – це області, скільки регіонів не є областями?

Відповідь: $27 - 24 = 3$ регіони (1 АР Крим і 2 міста).

Завдання 4: Групування

Якщо у класі 27 учнів, і кожен учень отримує по одному регіону України для вивчення, скільки учнів буде вивчати області, якщо 3 учні отримали АР Крим і міста?

Відповідь: $27 - 3 = 24$ учні будуть вивчати області.

Завдання 5: Порівняння

Скільки більше областей в Україні, ніж міст зі спеціальним статусом?

Відповідь: $24 - 2 = 22$ області більше ніж міста

Які традиції та звичаї характерні для різних регіонів України?

В Україні існує безліч традицій та звичаїв, які варіюються в залежності від регіону.

1. Західна Україна

Вертеп — це традиційна українська театралізована вистава, яка зазвичай проводиться під час Різдвяних свят. У цій виставі беруть участь актори, які грають різних персонажів, таких як Марія, Йосип, пастухи, ангели та три царі. Вертепи можуть бути як стаціонарними, так і пересувними, і часто супроводжуються піснями, колядками та щедрівками.

Вертепи зазвичай розгортаються в спеціально оформленому місці, яке нагадує ясла, де народився Ісус. Глядачі можуть спостерігати за дійством і насолоджуватися атмосферою свята. Це не лише розвага, а й спосіб передати важливі цінності, такі як любов, доброта і мир.

Математичне Завдання

Уявіть, що у вашому класі вирішили влаштувати вертеп. Для цього потрібно зібрати всіх учнів у групи, щоб кожен зміг зіграти свою роль.

1. У класі 24 учні.
2. Кожна група повинна складатися з 6 учнів.

Завдання: Скільки груп учнів зможете ви створити для вертепу? Скільки учнів залишиться без ролі?

Розв'язок:

1. Щоб дізнатися, скільки груп можна створити, потрібно поділити кількість учнів на кількість учнів у групі:

$$24 \div 6 = 4$$

Це означає, що можна створити 4 групи.

2. Оскільки всі 24 учні потраплять до групи, жоден учень не залишиться без ролі:

$$24 - (4 \times 6) = 0$$

Відповідь: Ви зможете створити 4 групи, і жоден учень не залишиться без ролі!

Маланка — це одне з найулюбленіших свят в Україні, яке відзначається 13 січня, або на Старий Новий рік. Це свято пов'язане з народними традиціями, і воно завжди сповнене веселощів, маскарадів, пісень і танців.

Діти та дорослі одягають яскраві костюми та маски. Часто можна побачити персонажів, таких як Маланка, Коза, Ведмідь, та інші. Кожен костюм має своє значення і символізує певні традиції. Під час святкування всі збираються разом, співають колядки і щедрівки. Танці супроводжують пісні, і всі намагаються бути веселими та енергійними. На свято готують різноманітні страви, такі як вареники, голубці, кутю та багато інших смаколиків. Люди вітають один одного зі святом, бажаючи здоров'я, щастя та добробуту в новому році. Діти грають у різні ігри, влаштовують конкурси на кращий костюм або найкращу маску.

Математичне Завдання

Уявіть, що на святкування Маланки у вашому класі прийшли 20 дітей. Вони вирішили поділитися на групи для виконання пісень і танців.

1. Кожна група повинна складатися з 4 дітей.

Завдання: Скільки груп дітей ви зможете створити? Скільки дітей залишиться без групи?

Розв'язок:

1. Щоб дізнатися, скільки груп можна створити, потрібно поділити кількість дітей на кількість дітей у групі:

$$20 \div 4 = 5$$

Це означає, що можна створити 5 груп.

2. Оскільки всі 20 дітей потраплять до групи:

$$20 - (5 \times 4) = 0$$

Відповідь: Ви зможете створити 5 груп, і жодна дитина не залишиться без групи!

2. Центральна Україна

Свято Івана Купала — це одне з найяскравіших і найулюбленіших свят українського народу, яке відзначається в ніч з 6 на 7 липня. Це свято пов'язане з літнім сонцестоянням і має багато цікавих традицій.

Діти та дорослі збирають різнокольорові квіти та трави, щоб сплести вінки. Вінки символізують красу природи і є оберегами. Увечері люди розпалюють велике вогнище. Вони стрибають через вогонь, що символізує очищення від негативу та повернення удачі. За легендою, у цю ніч цвіте папороть, і той, хто знайде її квітку, отримає щастя і удачу. Діти разом з дорослими виходять у ліс, щоб шукати цю магічну рослину. На свято прийнято співати пісні, танцювати та грати в різні ігри. Це створює атмосферу радості і веселощів. Люди плетуть вінки і пускають їх на воду. Якщо вінок пливе далеко, це означає, що життя буде щасливим.

Математичне Завдання

Уявіть, що на святкування Івана Купала прийшли 12 дітей. Вони вирішили сплести вінки і кожен вінок потребує 3 квітки.

Завдання: Скільки квіток потрібно для того, щоб сплести вінки для всіх дітей?

Розв'язок:

1. Щоб дізнатися, скільки квіток потрібно, потрібно помножити кількість дітей на кількість квіток для одного вінка:

$$12 \times 3 = 36$$

Відповідь: Для того, щоб сплести вінки для всіх дітей, потрібно 36 квіток!

Петриківський розпис — це унікальний вид декоративного живопису, що виник у селі Петриківка на Дніпропетровщині. Цей стиль відомий своїми яскравими кольорами та квітковими мотивами. Розпис часто використовують для оформлення стін, меблів, посуду та інших предметів побуту.

Петриківський розпис має давні корені, які сягають ще до козацьких часів. Спочатку його використовували для прикрашання хат і господарських будівель. У розписі переважають яскраві кольори: червоний, жовтий, зелений, синій та чорний. Кожен колір має своє значення: наприклад, червоний символізує любов і радість, а зелений — життя і природу. Основними мотивами є квіти, листя, ягоди та птахи.

Кожен елемент розпису виглядає дуже живописно і створює відчуття гармонії з природою. Петриківський розпис виконується за допомогою спеціальних кистей, які дозволяють створювати тонкі лінії і деталі. Художники часто використовують техніку "пунктир", що надає малюнкам об'ємності.

На свято, пов'язане з Петриківським розписом, діти та дорослі збираються разом, щоб навчитися малювати. Вони використовують яскраві фарби та різноманітні кисті. Це свято допомагає зберегти традиції та передати їх наступним поколінням.

Математичне Завдання

Уявіть, що на святі Петриківського розпису 10 дітей вирішили намалювати свої власні картини. Кожна картина потребує 4 кольорові фарби.

Завдання: Скільки всього фарб потрібно для того, щоб усі діти могли завершити свої картини?

Розв'язок:

1. Щоб дізнатися, скільки фарб потрібно, потрібно помножити кількість дітей на кількість фарб для однієї картини:

$$10 \times 4 = 40$$

Відповідь: Для того, щоб усі діти могли завершити свої картини, потрібно 40 кольорових фарб!

3. Східна Україна

Козацька спадщина — це важлива частина української культури, яка відзначається через різноманітні фестивалі, концерти та реконструкції історичних подій. Козаки були відомими не тільки як воїни, але й як майстри, які вміли співати, танцювати, а також створювати прекрасні вироби.

На фестивалях козацької культури можна побачити різноманітні виступи, де козаки показують свої бойові мистецтва, а також виконують народні пісні та танці. Відвідувачі можуть спробувати традиційні страви, такі як борщ, вареники та сало. Концерти, присвячені козацькій тематиці, часто проходять на свіжому повітрі. Тут звучать музика на народних інструментах, таких як бандура та сопілка. Глядачі можуть насолоджуватися виступами артистів у козацьких костюмах. Реконструкції історичних подій — це особливий вид мистецтва, де актори відтворюють битви та важливі моменти з життя козаків. Це допомагає молодшому поколінню дізнатися більше про героїчне минуле України. На святах також проводять різноманітні ігри та змагання, такі як перетягування канату, метання списа та інші. Це робить свято веселим і активним!

Математичне Завдання

Уявіть, що на фестивалі козацької культури зібралися 5 груп дітей. Кожна група складається з 6 дітей. Всі діти вирішили взяти участь у традиційних іграх.
Завдання: Скільки всього дітей бере участь у фестивалі?

Розв'язок:

1. Щоб дізнатися загальну кількість дітей, потрібно помножити кількість груп на кількість дітей у кожній групі:

$$5 \times 6 = 30$$

Відповідь: У фестивалі бере участь 30 дітей!

4. Південна Україна

Особливо у нашому регіоні популярні борщ та вареники. Давайте розглянемо, як їх приготувати!

Борщ — це червоний суп, основою якого є буряк. Його готують з різними овочами, м'ясом або без нього. Ось як ми можемо приготувати борщ:

1. Інгредієнти:

- 1 великий буряк
- 2 картоплі
- 1 морква
- 1 цибулина
- 200 г м'яса (свинина або яловичина)
- Сіль, перець, лавровий лист
- Зелень (петрушка або кріп)

2. Приготування:

- Спочатку відварюємо м'ясо до готовності.
- Потім додаємо нарізані кубиками картоплю та моркву.
- Коли вони стануть м'якими, додаємо натертий буряк і цибулю.
- Варимо ще 10-15 хвилин, приправляємо сіллю, перцем та лавровим листом.

- Перед подачею посипаємо свіжою зеленню.

Вареники

Вареники — це смачні пельмені, які можна фаршувати різними начинками: картоплею, капустою, вишнями або сиром.

1. Інгредієнти для тіста:

- 2 склянки борошна
- 1 яйце
- 0,5 склянки води
- Щіпка солі

2. Приготування тіста:

- Змішуємо борошно, яйце, воду та сіль.
- Замішуємо тісто і даємо йому відпочити 30 хвилин.

3. Начинка (картопляна):

- Відварюємо 3 картоплі, розминаємо їх в пюре.
- Додаємо сіль і перець за смаком.

4. Формування вареників:

- Розкачуємо тісто в тонкий пласт.

- Вирізаємо кружечки та кладемо на них начинку.
- Складаємо навпіл і защипуємо краї.

5. Варіння:

- Варимо вареники в киплячій підсоленій воді до спливання.

Математичне завдання

Тепер давайте розв'яжемо математичне завдання, пов'язане зі святковими стравами!

Завдання:

У нас є 3 каструлі борщу. У кожній каструлі по 5 порцій борщу. Скільки всього порцій борщу ми приготували?

А також, якщо ми приготували 20 вареників і вирішили роздати їх порівну між 4 друзями, скільки вареників отримає кожен друг?

5. Північна Україна

Вишиванка — це не просто одяг, а справжній символ нашої культури та традицій. Вона вишивається вручну і має особливі орнаменти, які передаються з покоління в покоління. Кожен малюнок на вишиванці має своє значення і може розповідати про родину, природу або навіть про бажання.

Вишиванки почали з'являтися ще в давні часи. Наші предки вважали, що вишивка захищає від злого ока і приносить щастя. Кожен регіон України має свої унікальні орнаменти, які відображають місцеві традиції та природу.

Особливі орнаменти

1. Сонце — символ життя та родючості.
2. Дерево життя — вказує на зв'язок між поколіннями.
3. Квіти — символізують красу і любов.
4. Геометричні фігури — можуть означати захист та силу.

Вишиванки часто носять на свята, сімейні урочистості та важливі події. Це не лише красивий одяг, а й частина нашої ідентичності.

Як створити власну вишиванку?

Якщо ви хочете спробувати створити свою вишиванку, ось кілька простих кроків:

1. Вибір тканини: Найкраще використовувати бавовняну або льняну тканину.
2. Вибір кольорів: Традиційно використовують червоний, чорний та білий кольори.
3. Створення малюнка: Намалюйте на папері, які орнаменти хочете вишити.
4. Вишивка: Використовуйте голку та нитки, щоб перенести малюнок на тканину.

Математичне завдання

Тепер давайте розв'яжемо цікаве математичне завдання!

Завдання:

1. У вас є 5 вишиванок, і кожна з них має 3 кольори ниток. Скільки всього кольорів ниток ви використовуєте для всіх вишиванок?

2. Якщо ви вирішили вишити 2 орнаменти на кожній вишиванці, скільки всього орнаментів ви створите для 5 вишиванок?

Замість картинок встав пропущене слово:

Вірш про весільні обряди

На свято, радість в кожному ,

Збираються , всі у кольорах втомі.

Стіл накритий щедро, смаколики в ряд,

Молодята щасливі, — їх свят.

Ведучий запрошує, починають,

Гості всі веселі, заспівають.

 з квітів ніжних, на голові у дівчат,
А хлопці з букетами — це справжній парад!

золоті — символ вірності й кохання,
 Відтепер разом, в радості й стражданні.
 Тож згадаємо ми сьогодні цей чудовий день,
 Весільні ... — це щастя і пісень!

*На весіллі свято, радість в кожному домі,
 Збираються родини, всі у кольорах втомі.
 Стіл накритий щедро, смаколики в ряд,
 Молодята щасливі, усмішка — їх свят.*

*Ведучий запрошує, танці починають,
 Гости всі веселі, пісні заспівають.
 Венки з квітів ніжних, на голові у дівчат,
 А хлопці з букетами — це справжній парад!*

*Обручки золоті — символ вірності й кохання,
 Відтепер разом, в радості й стражданні.
 Тож згадаємо ми сьогодні цей чудовий день,
 Весільні обряди — це щастя і пісень!*

Гра: "Святкові Пригоди"

Посвяткуємо Новорічні та Різдвяні свята, а також навчимося розв'язувати математичні задачі через гру! Гра називається "Святкові Пригоди".

Мета гри: Розвивати математичні навички через інтерактивне навчання, пов'язане з традиціями святкування Новорічних та Різдвяних свят.

В Україні святкування Нового року та Різдва має свої унікальні традиції, які поєднують в собі як стародавні звичаї, так і сучасні елементи. Ось детальніше про ці свята:

На новорічному столі зазвичай присутні різноманітні страви, серед яких олів'є, салат "Шуба", м'ясні страви, риба, вареники та інші делікатеси. Часто готують і десерти.

На новий рік українці традиційно збираються разом і в момент бою курантів піднімають келихи з шампанським, бажаючи один одному щастя, здоров'я і благополуччя.

Миколай (аналог Санта-Клауса) і його внучка Снігуронька відіграють важливу роль у новорічних святкуваннях. Вони дарують подарунки дітям та беруть участь у святкових заходах.

Ялинка є центральним елементом новорічних свят. Її прикрашають іграшками, гірляндами та світлом.

У новорічну ніч люди часто загадують бажання, сподіваючись, що вони здійсняться в наступному році.

Святвечір 24 грудня — це особливий день, коли родини збираються на 12 пісних страв, що символізують 12 апостолів. Обов'язковими стравами є кутя (суміш пшениці з медом та маком), узвар (компот із сухофруктів), борщ та вареники.

Після вечері молодь ходить по домівках із колядками, співаючи пісні на честь Різдва. Це приносить радість та благословення.

Діти часто виготовляють різдвяну зірку і ходять з нею по домах, співаючи колядки.

У християнських громадах проводяться святкові богослужіння, де віруючі збираються для молитви та прославлення народження Ісуса Христа.

Декорації для Різдва включають вертепи, ялинки та різдвяні вінки, які створюють атмосферу свята.

Подарунки зазвичай дарують на Різдво, що символізує любов і доброту.

Обидва свята акцентують увагу на важливості сімейних зв'язків і спільних святкувань. Як Новий рік, так і Різдво наповнені символами надії на краще майбутнє та добробут. Ці традиції роблять святкування Нового року та Різдва в Україні особливими і незабутніми для кожної родини.

Хід гри:

Групова робота: Учні діляться на групи по 3-4 особи і по черзі відвідують станції. Кожна група має виконати завдання на станції, записати відповідь і отримати "святкову зірочку" за правильну відповідь.

• Станція 1: Колядки

Завдання 1: Додавання

Завдання: "У колядників було 4 подарунки. Вони отримали ще 6 подарунків. Скільки подарунків у них тепер?"

• Розв'язок: $4 + 6 = 10$.

Завдання 2: Віднімання

Завдання: "У колядників було 10 зірок. Вони віддали 3 зірки іншим колядникам. Скільки зірок залишилося у них?"

Розв'язок: $10 - 3 = 7$.

Завдання 3: Складене число

Завдання: "У колядників 3 зірки, а у їхніх друзів — 5 зірок. Скільки разом у них зірок?"

Розв'язок: $3 + 5 = 8$.

Завдання 4: Додавання з умовою

Завдання: "Колядники отримали 2 зірки від одних людей і 4 зірки від інших. Скільки зірок вони отримали всього?"

Розв'язок: $2 + 4 = 6$.

Завдання 5: Віднімання з умовою

Завдання: "У колядників було 12 колядок. Вони виконали 5 колядок. Скільки колядок у них залишилося?"

Розв'язок: $12 - 5 = 7$.

Завдання 6: Додавання з множенням

Завдання: "Кожен колядник має по 2 зірки. Якщо у них 4 колядники, скільки всього зірок?"

Розв'язок: $2 * 4 = 8$.

• Станція 2: Щедрівки**Завдання 1: Додавання**

Завдання: "У щедрівників було 5 кошиків з фруктами. Вони знайшли ще 3 кошики. Скільки кошиків у них тепер?"

• Розв'язок: $5 + 3 = 8$.

Завдання 2: Віднімання

Завдання: "У щедрівників було 10 пирогів. Вони поділилися з друзями і залишилися лише з 4 пирогами. Скільки пирогів вони віддали?"

Розв'язок: $10 - 4 = 6$.

Завдання 3: Складене число

Завдання: "У щедрівників є 6 пісень, а у їхніх сусідів — 4 пісні. Скільки пісень у них разом?"

• Розв'язок: $6 + 4 = 10$.

Завдання 4: Додавання з умовою

Завдання: "Щедрівники принесли 3 подарунки, а потім отримали ще 5 подарунків. Скільки подарунків у них стало?"

- Розв'язок: $3 + 5 = 8$.

Завдання 5: Віднімання з умовою

Завдання: "У щедрівників було 15 свічок. Вони використали 7 свічок для святкової вечери. Скільки свічок залишилося?"

Розв'язок: $15 - 7 = 8$.

Завдання 6: Додавання з множенням

Завдання: "Кожен щедрівник приніс по 3 яблука. Якщо у них 4 щедрівника, скільки всього яблук вони принесли?"

- Розв'язок: $3 * 4 = 12$.

• Станція 3: Святкові страви

Завдання 1: Відгадування страв

Завдання: "Яка страва готується з картоплі, масла та молока, і часто подається на святковий стіл?"

Відповідь: Пюре.

Завдання 2: Склади рецепт

Завдання: "Складіть простий рецепт святкового салату, використовуючи такі інгредієнти: огірки, помідори, кукурудза."

- Приклад відповіді:

1. Нарізати огірки та помідори.
2. Додати консервовану кукурудзу.
3. Заправити олією та спеціями.

Завдання 3: Вибір страви

Завдання: "Яка з цих страв є традиційною для святкового столу: борщ, паста, піца?"

- Відповідь: Борщ.

Завдання 4: Секрети приготування

Завдання: "Назвіть один секрет, як приготувати смачні вареники."

- Приклад відповіді: "Додати трохи олії в тісто для м'якості."

Завдання 5: Святкові напої

Завдання: "Який напій традиційно готують на свята з яблук і спецій?"

- Відповідь: Яблучний компот або глінтвейн.

Завдання 6: Оцінка страв

Завдання: "Які інгредієнти ви б додали до святкового десерту, щоб зробити його більш смачним?"

- Приклад відповіді: "Горіхи, шоколад, фрукти."

Підсумок: Після завершення всіх станцій учні збираються в класі. Разом підраховують отримані "святкові зірочки". Вчителька нагороджує команду з найбільшою кількістю зірочок символічними призами (наприклад, новорічними наклейками).

Які українські свята та коли вони святкуються?

Гра "Упізнай свято" (народні традиції та родинні свята) [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <https://youtu.be/eshR6M7u1As?si=9u0m152teDhgX7UL>

Ключові питання:

Які видатні постаті української історії варто знати?

Як змінилася Україна за останні 33 років?

Сьогодні ми з вами поринемо у захопливий світ української історії. Ви знаєте, що наша країна має багатий і славний минулий, а багато видатних постатей зробили значний внесок у її розвиток. Вони боролися за нашу незалежність, створювали шедеври мистецтва, науки та культури, і їхні імена залишилися в пам'яті народу.

Чому ж важливо знати про цих людей? Тому що вони стали символами нашої ідентичності та національної гідності. Їхні досягнення і вчинки надихають нас на нові звершення, допомагають зрозуміти, хто ми є, і куди прагнемо йти.

Сьогодні ми дізнаємося про кілька видатних українців, які змінили хід історії. Я запрошуюю вас активно брати участь у нашій розмові, ставити запитання та ділитися своїми думками. Готові? Тоді почнемо нашу подорож у часі!

Які видатні постаті української історії варто знати?

Перегляд відео: "Видатні люди України"
для дітей середньої групи, вихователь Наталя
Капацина, м. Бахмут [Електронний ресурс]. –
Режим
доступу: <https://youtu.be/etuSMVEHgDY?si=pyttzyPU-EgGMsK0>

В українській історії є багато видатних постатей, які внесли значний вклад у розвиток культури, політики, науки та боротьби за незалежність.

ПРОЙДЕМО: Пізнавальний Вебквест [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/webquest/vydatni-postati-ukrainskoi-istorii-29857.html?rl=4022059>

Вебквест: Видатні постаті української історії

📖 Літературне читання
 🎓 2 Клас, 3 Клас, 4 Клас
 ⚙️ 1 рівнів ⓘ 8 підказок
 ⌚ Час виконання: **необмежений**
 📄 Шаблони: Шкільний клас, вхід праворуч
 ☆ 0 👁 0 💬 0

Вміст вебквесту:

Налаштування гри

По завершенню гри буде видано сертифікат

Реакція об'єктів при наведенні: Всі об'єкти активні, похитуються при наведенні, а курсор змінюється на вказівний палець

Додано власні фрази, якщо підказка за об'єктом відсутня

Привітання на початку гри (показується учням)

Дорогі учні!

Сьогодні ми з вами поринемо у захоплюючу гру "Які видатні постаті української історії варто знати?". Це чудова можливість дізнатися більше про наших великих співвітчизників, які зробили вагомий внесок у розвиток України.

Вам належить відкрити для себе імена, які надихають, та історії, що формували нашу культуру і націю. Готові до нових знань і цікавих відкриттів? Тоді вперед, до пригод! Нехай ваша цікавість веде вас до перемоги!

Успіхів вам у грі!

Рівень №1 — Шкільний клас, вхід праворуч [переглянути шаблон](#)

Цей рівень містить 9 інтерактивних об'єктів:

1 вихід. 8 сповіщень.

Інтерактивні об'єкти на цьому рівні:

Мітка №1/9 Двері => Які видатні постаті української історії варто знати?

Вихід з рівня

Потрібно знайти і відкрити всі підказки (з відповідями і без відповідей)

Повідомлення перед виконанням умов виходу з рівня

Відкрий двері.

Фінальне повідомлення:

Ти молодець! Тепер ти готовий до вікторини!

Мітка №2/9 Книга 17 [Повідомлення при кліку](#)

Мітка №2/9 Книга 17 [Повідомлення при кліку](#)

Повідомлення при кліку на об'єкт:

Тарас Шевченко — один із найвідоміших українських поетів. Він народився 9 березня 1814 року в селі Моринці. Тарас був дуже талановитим хлопчиком. Змалку любив малювати і писати вірші.

Коли Тарасу було всього дев'ять років, він став сиротою. Його виховували дядьки, але життя було важким. Тарас дуже хотів навчатися, і згодом він став учнем художника.

Шевченко написав багато віршів, які розповідають про красу України, про її людей і природу. Його найвідоміша книга — "Кобзар". У ній Тарас оспівує любов до рідної землі та боротьбу українського народу за свободу.

Тарас Шевченко також був художником. Він малював портрети та пейзажі, які дуже подобалися людям. Його картини показують красу української природи.

Шевченко мріяв про вільну Україну, де люди могли б жити щасливо. Він боровся за права свого народу і став символом боротьби за незалежність.

Тарас Шевченко помер 10 березня 1861 року, але його творчість живе досі. Ми пам'ятаємо його як великого поета і патріота, який любив свою Україну.

Мітка №3/9 Папір 3 Повідомлення при кліку**Повідомлення при кліку на об'єкт:**

Іван Франко (1856-1916)

Іван Франко — видатна постать української культури та літератури. Як поет, прозаїк, драматург і публіцист, він зробив величезний внесок у розвиток української мови та літератури. Франко був не лише талановитим письменником, а й активним громадським діячем. Він виступав за соціальні права трудящих, боровся за національну свідомість українців і підтримував ідеї соціалізму.

Серед його найвідоміших творів:

- "Каменярі" — поетичний цикл, що відображає боротьбу за національне відродження.
- "Захар Беркут" — історична повість, що розкриває героїзм українського народу в боротьбі проти загарбників.
- "Борислав сміється" — соціально-психологічний роман, що порушує питання класової боротьби та соціальної несправедливості.

Франко залишив по собі багатий спадок, який і досі надихає українців на боротьбу за свої права та свободи. Його творчість є невід'ємною частиною нашої культурної спадщини.

Мітка №6/9 Рюкзак 3 Повідомлення при кліку**Повідомлення при кліку на об'єкт:**

Богдан Хмельницький (1595-1657)

Богдан Хмельницький (1595-1657) — видатний український гетьман, який очолив визвольну боротьбу українського народу проти польського панування в середині XVII століття. Його діяльність стала важливим етапом у формуванні української національної ідентичності та державності.

У 1648 році Хмельницький розпочав повстання, яке призвело до створення козацької держави — Гетьманщини. Він зумів об'єднати різні соціальні верстви, залучивши селян, козаків та міщан до боротьби за свободу.

Підписання Переяславської угоди 1654 року стало важливим моментом в історії України, оскільки воно закріпило військову і політичну підтримку Московії в боротьбі проти Польщі. Однак це рішення викликало суперечливі оцінки: з одного боку, воно дало Україні певну автономію, а з іншого — призвело до втрати частини незалежності.

Хмельницький залишив по собі спадщину, яка вплинула на подальший розвиток українського державотворення та національного руху. Його постать стала символом боротьби за свободу та незалежність України.

Мітка №7/9 Електронний дзвінок Повідомлення при кліку**Повідомлення при кліку на об'єкт:**

Леся Українка (1871-1913)

Леся Українка (Лариса Петрівна Косач) — видатна українська поетеса, драматург і громадська діячка, яка стала однією з найзначніших фігур в українській літературі. Її творчість охоплює різноманітні жанри, включаючи поезію, драму та есеїстику.

Леся Українка відзначалася глибоким патріотизмом, а також феміністичними ідеями, що особливо проявляється в її творчості. Вона порушувала теми жіночої самостійності, боротьби за права жінок та соціальної справедливості.

Серед найвідоміших її творів — драма "Лісова пісня", яка досліджує взаємозв'язок людини з природою та містичними силами, а також "Кассандра", що відображає її глибокі роздуми про долю України та жіночу природу.

Мітка №8/9 Лінійка Повідомлення при кліку**Повідомлення при кліку на об'єкт:**

Василь Стус — один із найзначніших українських поетів ХХ століття, відомий своєю боротьбою за права людини та національну свободу. Народився в 1938 році, він став символом опору радянському режиму.

Стус активно виступав проти репресій, що призвело до його арешту та ув'язнення. Його поезія, написана в умовах тиску і переслідування, пронизана глибокими переживаннями, тугою за свободою та справедливістю. Він використовував поетичне слово як зброю проти несправедливості, закликаючи до гідності та людяності.

Серед найвідоміших творів Стуса — "Зимові дерева", "Поезії" та "Дорога болю". Його творчість відзначається філософською глибиною і емоційною силою, що робить її актуальною й сьогодні. Василь Стус залишив незабутній слід в українській літературі та культурі, ставши символом незламності духу і боротьби за права людини.

Повідомлення при кліку на об'єкт:

Симон Петлюра (1879-1926) — видатний український політичний діяч, публіцист та військовий, який став одним із ключових фігур в боротьбі за незалежність України після Першої світової війни. Він був головою Директорії Української Народної Республіки (УНР) і активно працював над відновленням української державності в умовах політичної та соціальної нестабільності.

Петлюра зіграв важливу роль у формуванні української армії, зокрема в організації військових сил, які боролися проти більшовицької та польської агресії. Його діяльність була спрямована на забезпечення автономії України та підтримку національного руху.

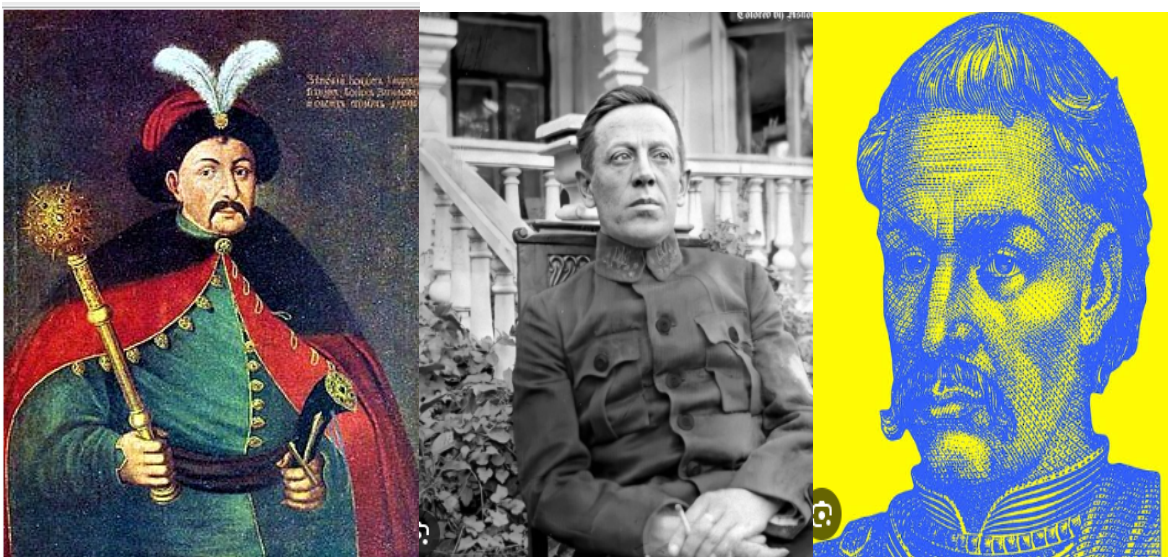
Попри численні виклики, з якими стикалася УНР, Петлюра залишався символом боротьби за незалежність. Після поразки в цій боротьбі він змушений був емігрувати, але продовжував виступати за українські інтереси на міжнародній арені.

Петлюра залишив значний слід в історії України, його постать залишається предметом дискусій та досліджень, а його внесок у національний рух визнається як важливий етап у формуванні сучасної української державності.

Вікторина: Видатні постаті української історії

1. *Хто був гетьманом, який проголосив незалежність України в 1917 році?*

- А) Богдан Хмельницький
- Б) Симон Петлюра
- В) Іван Мазепа

2. Яка жінка була відомою героїнею, яка боролася за незалежність України і стала символом боротьби?

- А) Лариса Косач
- Б) Ольга Кобилянська
- В) Ганна Барвінок

3. Хто був першим президентом незалежної України?

- А) Віктор Ющенко
- Б) Леонід Кравчук
- В) Юлія Тимошенко

4. Цей гетьман відомий своєю боротьбою проти польської шляхти. Хто це?

- А) Петро Сагайдачний

- Б) Богдан Хмельницький
- В) Іван Мазепа

5. Хто написав "Заповіт" і є символом української поезії?

- А) Тарас Шевченко
- Б) Іван Франко
- В) Леся Українка

6. Ця особа була видатним вченим, який зробив великий внесок у розвиток української науки. Хто це?

- А) Сергій Корольов
- Б) Ігор Сікорський
- В) Микола Вернадський

7. Хто є автором слів до гімну України "Ще не вмерла Україна"?

- А) Тарас Шевченко
- Б) Павло Чубинський
- В) Олександр Олесь

Відповіді:

1. Б) Симон Петлюра
2. А) Лариса Косач (Леся Українка)
3. Б) Леонід Кравчук
4. Б) Богдан Хмельницький
5. А) Тарас Шевченко
6. А) Сергій Корольов (або Б) Ігор Сікорський)
7. Б) Павло Чубинський

• Як змінилася Україна за останні 33 роки?

Я досліджую світ. Віртуальна подорож Україною [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://youtu.be/o1kRNXRINTY?si=uIo4cVaEiZlAGuMe>

Факти про

Україну, які вразили світ [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://youtu.be/NoZ62G9ZrPs?si=9K60_Wt8u6egTb-a

За останні 33 роки Україна пройшла через численні зміни, які торкнулися всіх аспектів життя – політичного, економічного, соціального та культурного. Ось детальний огляд цих змін:

1. Політичні зміни

- Україна проголосила незалежність 24 серпня 1991 року, що стало результатом розпаду Радянського Союзу. Це відкрило нову еру для держави.

- Прийняття Конституції України закріпило основи демократичного устрою, прав людини та основних свобод.

• Масові протести проти корупції та політики тодішнього президента Віктора Януковича призвели до його відставки. Ця подія стала важливим етапом у боротьбі за європейські цінності.

• Конфлікт з Росією, що почався в 2014 році, суттєво вплинув на політичну ситуацію в країні, викликавши необхідність реформ у військовій та безпековій сферах.

2. Економічні зміни

- Після здобуття незалежності Україна почала переходити від планової до ринкової економіки, що супроводжувалося приватизацією державних підприємств.
- Країна пережила кілька економічних криз, включаючи фінансову кризу 2008 року та падіння економіки під час війни на сході.
- Україна стала одним з найбільших експортерів сільськогосподарської продукції у світі, зокрема зерна.
- Останні роки спостерігається зростання іноземних інвестицій, а також проведення реформ у різних секторах економіки.

3. Соціальні зміни

- Зростання громадянської активності, розвиток волонтерського руху та активна участь молоді у суспільному житті.
- Висока еміграція молоді за кордон у пошуках кращих умов життя та роботи.
- Розвиток системи соціального захисту, але з багатьма викликами, такими як бідність та нерівність.

4. Культурні зміни

Після незалежності спостерігається активне відродження української культури, мови та традицій.

Зростання популярності українських митців, музикантів і письменників на міжнародній арені. Розвиток українських медіа і зростання їхньої незалежності.

Реформи в освіті, спрямовані на підвищення якості навчання та інтеграцію до європейських стандартів.

За останні 33 роки Україна зазнала значних змін у всіх сферах життя. Незважаючи на виклики, країна продовжує рухатися вперед, прагнучи до

стабільності, розвитку та інтеграції в європейське співтовариство. Кожен з нас може стати частиною цієї історії, вносячи свій вклад у майбутнє нашої держави.

Гра «Крокуй і думай»

Мета гри: Допомогти учням 2 класу зрозуміти основні зміни в Україні за останні 33 роки через цікаві запитання та активності.

Правила гри:

1. Учні діляться на команди по 4-5 осіб.
2. Кожна команда отримує картку з запитанням або завданням.
3. Команди по черзі «крокують» до вказаного місця (можна використовувати маркери на підлозі) і відповідають на запитання або виконують завдання.
4. Якщо команда правильно відповідає, вона отримує бал. Якщо ні – інша команда має можливість відповісти.

Запитання та завдання:

1. Запитання: Коли Україна стала незалежною?
 - Відповідь: 24 серпня 1991 року.
2. Запитання: Що таке Революція Гідності?
 - Відповідь: Це протести людей за чесність і справедливість у владі.
3. Завдання: Намалюйте калину .
4. Запитання: Яка важлива подія сталася в Україні в 2014 році?
 - Відповідь: Початок війни на сході України.

5. Завдання: Назвіть три продукти, які Україна експортує до інших країн (наприклад, зерно, мед).

6. Запитання: Як називається основний закон України?

- Відповідь: Конституція.

7. Завдання: Виконайте невеликий танець або рух, що символізує українську культуру.

8. Запитання: Які зміни відбулися в освіті в Україні?

- Відповідь: Реформи для покращення навчання.

Завершення гри:

Після завершення всіх раундів підрахуйте бали і визначте переможців. Всі команди отримують маленькі призи за участь! Обговоріть з учнями, чому важливо знати про історію своєї країни та як вони можуть бути частиною її майбутнього.

Мовна гра «Давайте сперечатись»

Мета гри: Розвивати навички аргументації, критичного мислення та мовлення учнів 2 класу через обговорення тем, пов'язаних з Україною.

Підготовка:

1. Тематика: Визначте кілька тем для обговорення, пов'язаних з Україною.

2. Місце для гри: Виберіть просторе місце, де учні можуть вільно пересуватися.

Правила гри:

1. Учні діляться на дві команди.
2. Кожна команда вибирає тему для обговорення (можна випадковим чином).
3. Команди мають 3-5 хвилин, щоб підготувати свої аргументи.
4. Після підготовки команди по черзі представляють свої аргументи.
5. Після обговорення всі учні голосують за команду з найкращими аргументами.

Теми для обговорення:

1. Київ vs. Львів: Яке місто краще для життя?

2. Українська кухня vs. Світова кухня: Що смачніше?

3. Традиції України vs. Сучасність: Що важливіше зберігати?

4. Спорт в Україні vs. Спорт у світі: Де більше досягнень?

5. Мова vs. Культура: Що є основою національної ідентичності?

Завершення гри:

Обговоріть з учнями, чому важливо вміти висловлювати свою думку про рідну країну та поважати думки інших. Підкресліть, що конструктивні суперечки допомагають зрозуміти різні точки зору та сприяють розвитку патріотизму.

Ця гра не лише розвиває мовленнєві навички, але й допомагає учням краще зрозуміти свою країну та її культуру!

Робота над літературним твором (позакласне читання)

Традиції України

В Україні є багато гарних традицій, які передаються з покоління в покоління. Ці традиції допомагають нам зберігати нашу культуру та ідентичність.

Свято Івана Купала - це свято відзначають влітку, коли сонце найяскравіше світить. Люди збираються біля річок, плетуть вінки з квітів і пускають їх по воді. Вечором запалюють вогнища, стрибають через них і співають пісні. Це свято символізує любов і молодість.

На Різдво українці святкують народження Ісуса Христа. У цей день родини збираються разом, готують смачну їжу та співають колядки. Першою стравою на столі є кутя — солодка крупа з медом і горіхами. Люди вітають один одного зі святом і бажають добра.

Навесні, коли все прокидається від зимового сну, українці святкують Великдень. Вони фарбують яйця, печуть паски і йдуть до церкви. Вранці на Великдень люди вітають одне одного словами: "Христос воскрес!" — "Воістину воскрес!" Це свято символізує відродження життя.

Свято Масляна - це свято відзначають на тиждень перед Великим постом. Люди готують смачні млинці, гуляють на вулицях, співають пісні та грають у ігри. Масляна — це прощання з зимою та зустріч весни.

Традиції України — це частина нашого життя. Вони допомагають нам пам'ятати про наших предків, їх звичаї та обряди. Завдяки цим традиціям ми стаємо ближчими один до одного і вчимося любити свою країну!

Гра "Казковий ланцюжок"

Мета гри: Створити спільну казку, де кожен учасник додає свій шматочок тексту.

Кількість учасників: Від 3 до 10.

Правила гри:

1. Початок: Один із учасників починає казку з речення або двох. Наприклад: "У далекій країні жив старий мудрець, який знайшов чарівний камінь."
2. По черзі: Наступний учасник продовжує історію, додаючи один або два речення. Наприклад: "Цей камінь міг виконувати будь-яке бажання, але тільки раз на рік."
3. Творчість: Учасники можуть додавати нових персонажів, місця, події та повороти сюжету. Головне — дотримуватися логіки казки.
4. Обмеження: Щоб гра була цікавішою, можна ввести обмеження на кількість слів або час, за який потрібно додати свій фрагмент.
5. Фінал: Гра триває до тих пір, поки учасники не вирішать завершити казку. Один з учасників може сказати: "Кінець!" після завершення історії.

Приклад розвитку казки:

- Учасник 1: "У далекій країні жив старий мудрець, який знайшов чарівний камінь."
- Учасник 2: "Цей камінь міг виконувати будь-яке бажання, але тільки раз на рік."
- Учасник 3: "Одного дня до мудреця прийшов молодий воїн, який прагнув змінити свою долю."
- Учасник 4: "Воїн попросив камінь допомогти йому перемогти дракона, що тероризував його село."

Переваги гри:

- Розвиває креативність і уяву.
- Сприяє командній роботі та комунікації.
- Може бути адаптована для різних вікових груп.

Прослухаємо та підспівуємо пісеньку:

*Україна – весела дитяча пісня від гурту "Малдіви"
[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://youtu.be/9j56sjyxODM?si=m6dWUxwb2NlLukG6>*

Вивчити вірш про Україну та намалювати малюнок.

В рідній Україні

*В рідній Україні, де поля квітучі,
Де вітри шепочуть, а ріки звучать,
Там, де мрії зросли, як сонце в зеніті,
Серце моє б'ється, як пісня в душі.*

*Гори, що в небо здіймаються сміло,
Ліси та озера — природи краса.
Слава твоїм людям, що в боротьбі встали,
За волю, за мир, за свою рідну землю.*

*Кожен куточок — то історії спогад,
Кожна стежина — то шлях до мрії.
Синє небо над нами, і жовте поле,
В єдності сила, в любові — життя.*

*Нехай же цвіте наша рідна країна,
Нехай розцвітає у серцях доброта.*

*З вірою в майбутнє, з надією в очах,
Ми разом творимо новий світ для нас!*

Природнича галузь

Ключові питання:

- Які природні ресурси є в Україні?

Перегляд відео

Природні ресурси: різновиди та охорона [Електронний ресурс]. –

Режим

доступу: https://youtu.be/ZFWWhxuz94aM?si=m_ww2ruG9J1CS7xH

В Україні є багатий набір природних ресурсів, які відіграють важливу роль в економіці країни.

1. Мінеральні ресурси

- Україна має великі запаси вугілля, залізної руди, марганцю, титану, бокситів, свинцю, цинку та інших металів.

Типи ґрунтів України (основні)

	Реґіон	Вміст гумусу у %	Заходи меліорації	Культури
Дерново-підзолисті	Полісся	до 2	Осушення, вапнування	Картопля, горох, жито
Сірі лісові	Лісостеп, південні регіони Полісся	2-3	Боротьба з ерозією, вапнування	Більшість с/г культур
Чорноземи	Лісостеп, степ	4-8	Зрошення, боротьба з ерозією	Більшість с/г культур
Каштанові	Причорномор'я	3-4.5	Зрошення, гіпсування	Виноград, кавун

- Сільськогосподарські культури: Основні культури включають пшеницю, кукурудзу, ячмінь, соняшник, цукровий буряк та інші.

Зернові культури. Продукт, що використовується у виробництві хліба, хлібобулочних виробів і круп.

Яра пшениця — це сорти пшениці, які висівають навесні, а збирають урожай наприкінці літа або восени. До ярих культур, окрім пшениці, також належать жито, ячмінь, просо, рис тощо.

До зернових культур відносяться злакові, бобові та гречані.

Сільськогосподарські культури мають велике значення для людства.

Озимі культури — це сорти рослин, чий розвиток пов'язаний із впливом низьких температур. Зазвичай озимі культури висівають восени, а врожай збирають наступного року. Такими рослинами є озима пшениця, ячмінь, жито, а також ріпак.

3. Лісові ресурси

- Лісові масиви займають близько 15% території України. Ліси забезпечують деревину, а також є важливими для збереження екосистеми.

4. Водні ресурси

- Основні річки (Дніпро, Дністер, Південний Буг) забезпечують водопостачання та можливості для гідроелектроенергетики.

- В Україні є численні джерела мінеральних вод, які використовуються для лікування та рекреації.

5. Енергетичні ресурси

Теплоенергетика. Способи збереження енергетичних ресурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://youtu.be/l23-pFvDVvY?si=e9lGclVcgoTa22VC>

- Великий обсяг вугілля видобувається в Донбасі.
- Україна має потенціал для виробництва електроенергії з води.
- Зростає використання сонячної та вітрової енергії.

6. Біоресурси

Українські природні території багаті на різноманіття видів тварин і рослин, що створює можливості для розвитку туризму та охорони природи.

Перегляд відео

ФЛОРА та ФАУНА урок-пояснення для дітей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://youtu.be/6nLk3Woуccg?si=UwI8UAsa7BSSRE4o>

Природні ресурси України є ключовими для її економічного розвитку та забезпечення енергетичної незалежності. Однак їх раціональне використання та охорона навколишнього середовища залишаються важливими питаннями для сталого розвитку країни.

1. Дослідження про корисні копалини

- Завдання: Діти можуть знайти інформацію про різні корисні копалини, які видобуваються в Україні (вугілля, залізна руда, марганець).
- Активність: Створити плакат, на якому буде зображено, де в Україні видобуваються ці копалини, та їх використання в повсякденному житті.

2. Вивчення чорноземів

- Завдання: Розповісти про чорноземи та чому вони важливі для сільського господарства.
- Активність: Провести експеримент з ґрунтом: порівняти різні види ґрунту (чорнозем, пісок, глина) на предмет їх вологостійкості та родючості.

3. Ліси України

- Завдання: Вивчити, які дерева ростуть в українських лісах і які тварини там живуть.
- Активність: Скласти альбом з малюнками або фотографіями різних видів дерев і тварин, що мешкають у лісах України.

4. Водні ресурси

- Завдання: Дослідити основні річки України (Дніпро, Дністер, Південний Буг) та їх значення.
- Активність: Намалювати карту України з позначенням річок і водойм, а також написати кілька речень про кожну річку.

5. Сільське господарство

- Завдання: Дослідити основні сільськогосподарські культури, які вирощуються в Україні (пшениця, кукурудза, соняшник).
- Активність: Організувати "сільськогосподарський ярмарок" у класі, де діти можуть представити свої малюнки або моделі цих культур.

6. Екологічний проект

- Завдання: Обговорити важливість охорони природних ресурсів.
- Активність: Провести акцію "Чистий клас" або "Чисте подвір'я", де діти можуть прибрати територію школи або свого двору.

Технологічна галузь

Ключові питання:

- Як вплинула культура України на світову культуру?

Сьогодні ми поговоримо про те, як культура України вплинула на світову культуру. Це дуже цікава та важлива тема, адже наша країна має багатий культурний спадок, який залишив свій слід у різних куточках світу.

Українська музика, зокрема народні пісні та інструментальні твори, завжди привертала увагу. Кобза, бандура та інші традиційні інструменти стали частиною світової музичної сцени. Наприклад, український народний танець гопак визнаний на міжнародному рівні і активно виконується в балетах та танцювальних шоу.

і колір.

Українське образотворче мистецтво, зокрема роботи таких художників, як Казимир Малевич і Олександр Архипенко, вплинули на розвиток сучасного мистецтва. Малевич, зокрема, став одним із засновників супрематизму — нового напрямку в мистецтві, який змінив уявлення про форму

Українські традиції, такі як весільні обряди, свята та фольклор, також привертають увагу. Наприклад, святкування Івана Купала з його вогнями та купальськими вінками стало популярним не лише в Україні, але й в інших країнах Східної Європи.

Українська кухня, з її смачними стравами, такими як борщ, вареники і галушки, також знайшла своє місце в серцях людей по всьому світу. Багато ресторанів пропонують українські страви, а кулінарні фестивалі популяризують нашу гастрономічну культуру.

Не можна не згадати про спортивні досягнення України. Українські спортсмени здобули численні медалі на міжнародних змаганнях, що підвищило авторитет нашої країни на світовій арені.

Вишиванка — це не просто елемент одягу, а глибокий символ української культури, який має багатовікову історію. Вона стала невід'ємною частиною національної ідентичності українців і символом їхньої боротьби за незалежність. Вишиванки мають давнє походження, що сягає ще до часів

Київської Русі. Вважається, що вишивка на одязі виникла як ритуальний елемент, який мав захищати людину від злих духів і приносити удачу. Традиційно вишивка виконувалася вручну, і кожен регіон України мав свої унікальні візерунки та кольори.

Вишиванка несе в собі глибокий символізм. Візерунки часто мають значення, пов'язане з природою, родючістю, життям та здоров'ям. Наприклад:

- Червоний колір символізує любов та пристрасть.
- Чорний — землю та родючість.
- Білий — чистоту та світло.

Кожен візерунок може мати своє особливе значення, яке передавалося з покоління в покоління.

В Україні існує безліч варіантів вишиванок, які відрізняються за стилем, технікою виконання та регіональними особливостями. Наприклад:

- Гуцульські вишиванки: мають яскраві кольори та складні геометричні візерунки.
- Полтавські вишиванки: характеризуються стриманими кольорами та витонченими орнаментами.
- Слобожанські вишиванки: часто використовують рослинні мотиви.

Відродження традицій

У ХХ столітті, під час радянської влади, українські традиції, зокрема вишивка, зазнали значних утисків. Проте з набуттям незалежності України в 1991 році відбулося відродження інтересу до національної культури. Вишиванка стала символом національної гордості і єдності.

Сьогодні вишиванка знову на піку популярності. Вона носить не лише на свята, а й у повсякденному житті. Багато дизайнерів адаптують традиційні елементи в сучасний одяг, створюючи нові моделі вишиванок, які поєднують стародавні традиції з сучасними тенденціями.

Щорічно в Україні відзначається День вишиванки, який проходить у третій четвер травня. У цей день люди одягають вишиванки, організовують

концерти та культурні заходи, щоб популяризувати українську культуру та традиції.

Вишиванка — це не просто одяг. Це символ української ідентичності, який об'єднує людей і передає історію нашого народу. Вона є свідченням нашої культури, традицій та цінностей, які ми повинні берегти та передавати наступним поколінням.

Сьогодні ми дізнаємося, як створити аплікацію національного українського одягу — вишиванки. Вишиванка — це не просто одяг, а символ нашої культури, який носить не лише в Україні, а й у багатьох країнах світу. Давайте розпочнемо!

„Вишиванка". Аплікація. Художньо-продуктивне образотворення. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=yCqaBq0PGkk>

Що нам знадобиться:

1. Шаблон з паперу:

- Контур сорочки або блузки.

2. Кольорові смужки для вишивки:

- Використовуйте кольоровий папір або тканину. Ви можете вибрати традиційні кольори, такі як червоний, чорний, жовтий або зелений, або ж будь-які інші кольори на ваш смак.

3. Клей:

- Звичайний канцелярський клей або клей-олівець підійдуть для приклеювання смужок.

4. Ножиці:

- Для вирізання смужок і шаблону.

5. Олівець:

- Щоб зробити позначки на папері.

Кроки для створення аплікації:

1. Підготовка шаблону:

- Виріжте шаблон вишиванки з паперу. Це може бути простий контур сорочки. Якщо ви не впевнені, як це зробити, ви можете знайти готові шаблони в інтернеті.

2. Вибір кольорів:

- Виберіть кольорові смужки для вишивки. Можна використовувати різні кольори для створення цікавого дизайну. Наприклад, червоні та чорні смужки дуже популярні в українських вишиванках.

3. Вирізання смужок:

- Виріжте кольорові смужки з паперу або тканини. Смуги можуть бути різної ширини та довжини — це додасть вашій аплікації оригінальності.

4. Приклеювання смужок:

- Почніть приклеювати смужки до шаблону вишиванки. Можете створити геометричні візерунки або традиційні орнаменти. Наносьте клей на зворотний бік смужок і рівномірно розміщуйте їх на шаблоні.

5. Декорування:

- Після того як основні смужки приклеєні, ви можете додати деталі — наприклад, маленькі квіточки або інші елементи, щоб зробити вашу вишиванку ще більш яскравою.

6. Заключний етап:

- Дайте клею висохнути. Після цього ваша аплікація готова! Ви можете повісити її на стіну або подарувати комусь.

Після завершення роботи, обговоріть з класом, які елементи дизайну вони вибрали і чому. Які традиційні символи вони використовували? Чи сподобалося їм працювати з кольорами?

Сьогодні ми не лише створили красиву аплікацію вишиванки, але й дізналися про важливість української культури та традицій. Сподіваюся, вам сподобалося працювати над цим проектом! Чи є у вас запитання або коментарі?

Підсумки кейс-уроку

№	Найменування	Зміст
1	Отримані результати та напрацьовані компетенції:	<p>Які основні символи України і що вони означають? Які традиції та звичаї характерні для різних регіонів України? Які українські свята та коли вони святкуються? Які видатні постаті української історії варто знати? Як змінилася Україна за останні 33 років? Які природні ресурси є в Україні? Як вплинула культура України на світову культуру?</p>
2	Тривалість:	1 тиждень
3	Локація проведення кейс-уроку:	Кейс-урок проходить в комп'ютерному класі
4	Змагання:	є
5	Можливість проведення учнем-дублером:	ні
6	Можливе домашнє завдання:	<p>Намалювати вишиванку. Написати вірш про Україну. Учні можуть знайти інформацію про історію видобутку корисних копалин в Україні, наприклад, які регіони найбільше залежать від них. Діти можуть дослідити проблеми забруднення річок та їх наслідки для екосистеми.</p>
7	Результати кейс-уроку можна доповнити такими знахідками учнів:	<ul style="list-style-type: none"> • Вивчення значення герба, прапора та гімну України та їх зв'язок з історичними подіями. • Порівняння традицій різних регіонів, з акцентом на спільні риси та відмінності. • Огляд історії виникнення окремих свят і їх значення для української культури. • Аналіз основних соціальних, економічних та політичних змін в Україні з часу здобуття незалежності. • Визначення ключових природних ресурсів України та їх впливу на економіку. • Дослідження внеску українських митців (музикантів, художників, письменників) у світову культуру.
8	Які 3 сайти допомогли знайти	<p>Природні ресурси — власність українського народу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.golos.com.ua/article/196378</p>

№	Найменування	Зміст
	найбільш значущу інформацію?	33 роки Незалежності України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://snovmr.gov.ua/33-roky-nezalezhnosti/ Традиції та звичаї українського народу: святково-обрядова культура. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/node/2982
9	На допомогу учневі та коучу:	https://youtu.be/lPwtmZA_C1c?si=ACJmlafNB7IQUnF https://youtu.be/JY6GI41q_bo?si=PoBSMHJk9CuUw1H0 https://youtu.be/eshR6M7ulAs?si=9u0m152teDhgX7UL https://vseosvita.ua/webquest/vydatni-postati-ukrainskoi-istorii-29857.html?rl=4022059 https://youtu.be/o1kRNXRINTY?si=uIo4cVaEiZlAGuMe https://youtu.be/NoZ62G9ZrPs?si=9K60_Wt8u6egTb-a https://www.youtube.com/watch?v=yCqaBq0PGkk
10	Дібрати інформацію для кейсу:	Інтерактивні технології навчання у початкових класах / Авт.-упор.І.І.Дівакова. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 180 с. https://www.youtube.com/watch?v=NusP7z2tX6U Моя планета – Земля./укладачі В.В.Гуріна, В.Г.Біляєв. – Х.Белкар-книга, 2017. – 48 с. Про Землю. Ілюстрована енциклопедія для дітей /Укладач Сиротенко А.Й. – Харків: Видавництво «Ранок», 2012. – 128 с. Географія від шести і старші. – Х.: Видавництво «Ранок», 2013. – 48 с.
11	Теги:	Україна, герої, незламні, козаки, вишиванка, світ традицій.

Кінець

Під час проходження практики та проведення дослідження нами були використані особисто розроблені кейс-уроки та готові розробки з сайту Співаковського В. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.edufuture.biz/wpm-category/kejsi-dlya-molodshoyi-shkoli/page/3/>.

На цьому сайті є велика кількість вже готових розробок кейс-уроків для молодших школярів різного віку. Ці кейс-уроки є дуже цікавими для дітей та залучають їх до активної мисленнєвої діяльності у процесі роботи.

Кейс-урок «Рослини – друзі чи вороги?»

Автор: Співаковський В.

Розділ: Природа (Nature)

Рівень (клас): 3

Урок: Я досліджую світ.

Мета: Формувати знання про різноманітність рослин та їх особливості, дати учням уявлення про значення рослин в житті людини, виховувати інтерес до пізнання природи.

Яка інформація мене тут чекає?

- Які рослини є помічниками для людини?
- Чи небезпечні колбочки домашнього кактуса?
- Чи можуть рослини бути хижаками?
- Як описані рослини в казках та легендах?
- Чому ми плачемо, коли ріжемо цибулю?

Вступ

Чи відчуваєте ви, що життя людини тісно пов'язане з навколишньою природою? З давніх часів існує цей зв'язок. Чи змогли б вижити на планеті люди та тварини, якби не було рослин? Середовище, необхідне для життя, сформовано за допомогою рослинного світу.

Уявіть собі, сучасна людина використовує 1500 видів рослин! Від врожаю залежить добробут людей, а іноді — навіть виживання роду. Людина вивчає рослини та їх властивості не тільки для того, щоб отримувати користь, а й тому, що деякі з них завдають серйозну шкоду людині. Як називається наука, яка знайомить нас з рослинами, їхніми корисними і шкідливими властивостями, з їх будовою, закономірностями розвитку? Це ботаніка. Надзвичайно цікава та важлива наука. Ботанічні знання допомагають людині краще використовувати рослини в своєму житті.

Природознавство

Як ви вважаєте, чи може обійтися людина без рослин?

Чи потрібні рослини для інших живих істот?

Чи можна назвати рослини друзями людини?

Людина з давніх часів користувалася великою кількістю дикорослих рослин і згодом почала вирощувати їх біля свого житла. На цей час людство продовжує використовувати рослини для різних господарських потреб.

Роль рослин у житті людини.

Завдання та питання

Розгляньте схему. Що виділяють рослини?

Яке значення має кисень для всіх живих організмів?

Які дії повинна виконувати людина, щоб наша планета була багата киснем?

Назвіть рослини, листя чи квітки яких вживають у їжу. Чи всі рослини їстівні?

Чому багато людей звертаються до народної медицини?

Для чого людина використовує ліс?

Які споруди з деревини зводить людина? Які предмети меблів, виготовлені з деревини, людина використовує в своїх оселях?

Отже, рослини дуже багато дають людині. А що може людина дати рослинам?

Домоведення

Кімнатні рослини відіграють особливу роль у житті людини. Звичайно, вони прикрашають будинок. А чи знали ви, що вони створюють особливу атмосферу в кімнаті та навіть можуть впливати на самопочуття мешканців? Кожна рослина має свої біоенергетичні особливості. Тому підбирати кімнатні рослини треба грамотно: деяким з них приписують цілющі властивості, інші можуть завдати шкоди, а деяких називають енергетичними вампірами.

Завдання:

Прочитайте опис властивостей кімнатних рослин, вгадайте відповідну назву та підберіть картинку.

Назви рослин:

ПЛЮЩ ЖУРАВЕЦЬ АЛОЕ КАКТУС

Питання:

Які кімнатні рослини ростуть у вашому домі, класі? Як вони називаються? Які особливості вони мають?

Ботаніка

А чи можуть рослини бути хижаками?

Серед всіх дивних рослин у світі існують навіть такі, які вважаються м'ясоїдними. Ці дивовижні рослини полюють на комах та павуків. Вони, як і тварини, ловлять свою жертву, потім виділяють травний сік і розчиняють її. Ці рослини-хижаки використовують різні види пасток для того, щоб заманити та зловити свою вечерю.

Північно-американська комахоїдна Сарраценія

Листя рослини перетворилися в воронку з утворенням, схожим на капюшон, який використовує в якості пастки. Слизька поверхня і наркотична речовина сприяють тому, що комахи падають всередину, де вони гинуть і перетравлюються.

Генлісея поширена в Африці і Центральній і Південній Америці. Це невелика рослина з жовтими квітами, які використовують пастку типу крабової клешні, які заманюють, ловлять і перетравлюють дрібні організми. У такі пастки легко потрапити, але з них неможливо вийти через невеликі волоски, які ростуть до входу.

Дарлінгтонія каліфорнійська росте в болотах і джерелах з холодною проточною водою і вважається рідкісною рослиною. Використовують пастку типу крабової клешні.

Росянка має характерні рухомі залізисті щупальця, прикрашені солодкими липкими виділеннями. Коли комаха приземляється на липкі щупальця, то рослина починає рухати інші щупальця в напрямку жертви, щоб в подальшому загнати її в пастку. Як тільки комаха виявилася в пастці, дрібні сидячі залози поглинають її, а отримані поживні речовини добре впливають на ріст рослини.

Завдання:

Знайдіть інформацію про наступні рослини. Де вони ростуть? Чи можна вживати їх в їжу? (смородина, ожина, вовча ягода, барбарис)

Питання:

Чи належать гриби до рослин? Назвіть отруйні гриби.

Читання

А чи любите ви казки? Пригадайте казки, де головними героями є не люди, а тварини? А рослини — квіти, дерева, трави? Казки про рослини — особливі, в них головні герої розповідають про якості людини: береза — про скромність, ромашка — про чистоту, будяк — про нахабство, троянда — про красу та зверхність.

Пригадайте назви казок, в яких рослини допомагають людям, та в яких завдають шкоди?

Наприклад, казка «Квітка-Семицвітка», де кожна пелюстка виконувала бажання.

Питання:

Якої помилки припустилася дівчинка?

У чому полягає людське щастя?

Якби у вас була Квітка-Семицвітка, які б бажання ви загадали?

Казка «Гуси-лебеді», де яблуня ховає дітей у своїх гілках.

Питання:

Чому Яблунька допомогла дітям?

Як діти ставилися до інших героїв казки?

Люди зі стародавніх часів люди милувалися красою навколишнього світу! Кожен народ складав казки та легенди про природу. Філософи всіх часів вважали, якщо хочеш бути щасливим — вирощуй квіти! Рослини: дерева, кущі, квіти завжди здавалися особливо загадковими — істоти, що не можуть рухатися, але тягнуться від землі до неба, восени — вмирають, а навесні знову народжуються. А ще — так багато корисного дають людині! Люди відчували у рослинах душу на зразок людської, вірили, що дерева в минулому чи майбутньому могли бути людьми. А тому вважали, що до них потрібно ставитися дуже обережно.

Легенда про ромашку.

Питання:

Як називаються рослини, які використовують у медицині?

Завдання:

Подивіться дома мультфільм «Казка про троянду». Про які риси характеру в ньому йдеться?

Всі казки несуть в собі інформацію про те, що Добро завжди перемагає Зло. Зроби добро рослині і вона тобі віддячить. Допоможи тварині вибратися з біди — вона тобі допоможе здолати труднощі.

Завдання:

Подумайте, яким деревам, квітам можна надати людських якостей. Намалуйте їх.

Кулінарія

Чому під час нарізання цибулі люди плачуть?

Коли ріжеш цибулю — руйнуються клітини та виділяються летючі речовини. Вони потрапляють в очі людини та подразнюють слизову оболонку. Так що усе нормально, це природна реакція організму, не треба нервувати. Вчені встановили, що ця речовина (лакриматор, від лат. *Lacrima* — сльоза) розчиняється у воді та знижує свою активність під час заморожування.

Поміркуйте, порадьтеся і запропонуйте способи, щоб не плакати, коли ріжеш цибулю.

А чи куштували ви водорості?

Які рослини вважаються найдавнішими на планеті? Це морські водорості. Вони існують близько 1 тисячі мільйонів років. Водорості зустрічаються всюди: у морях, океанах, прісних водоймах та навіть на корі дерев! Вони можуть бути мікроскопічні, а можуть бути гігантськими — до десятків метрів.

Зелені, коричневі та червоні водорості містять різні вітаміни і мікроелементів. Особливо багаті на вітамін С. Водорості називають найкориснішими у світі! В їжу можна використовувати тільки ті рослини, які плавають або прикріплені до каменів, а тими, що довго лежали на березі можна навіть отруїтися. Перед вживанням у їжу водорості добре промивають у воді, щоб вимити пісок. Ці морепродукти можна вживати в різному вигляді: сирому, вареному та сушеному. Вони мають незвичайний смак — але варто спробувати.

Чи можливо їсти 1 раз на тиждень? В Індії росте незвичайна рослина Калір-канда, що перекладається як "обмани шлунок". Вистачить всього 1-2 листочка, щоб відчувати ситість протягом тижня. Але листя не має зовсім поживних речовин, просто створюється ілюзія ситості. З цієї рослини виготовляють таблетки, які приймають люди з надмірною вагою.

Найбільш поживний в світі плід — авокадо. Його ще називають "алігаторова груша". Авокадо вважають чемпіоном дієтичного харчування, за високу калорійність його занесли в Книгу рекордів Гіннеса. Дерево авокадо може давати до 1200 плодів за рік. А найменш калорійний овоч — огірок.

А чи знаєте ви, що морква, як їстівний коренеплід, відома людству протягом чотирьох тисяч років?

А от сьогодні у Китаї та Японії вирощують моркву, довжина якої сягає одного метра!

Підведення підсумків уроку

Питання:

Чи можна назвати рослини джерелом життя на землі?

Як повинна людина ставитися до рослин?

Як людина повинна себе поводити, щоб рослини не були для неї ворогами? Як людині стати другом для рослин?

Завдання:

Продовжте речення:

Рослини дають людині

Щоб джерело не вичерпалося, людині необхідно

**Діагностичний матеріал для визначення стану критичного
мислення у дітей молодшого шкільного віку**

«Проста аналогія»(Замбцявічене Е.Ф).

Ця методика визначає формування логічної поведінки.

«Висновок», тобто гнучкість мислення (шляхом вирішення аналогій).

Завдання було змодельовано за методикою «проста аналогія»(табл. 2.1).

Діти чуять два слова, їх просять підібрати до них слово, яке пов'язане з наступним словом за аналогією.

Таблиця 2.1

1.Бігти	Кричати
Стояти	а) мовчати, б) повзати, в) гомоніти, г) звати, д) плакати
2. Паровоз	Кінь
Вагони	а) конюх, б) лоша, в) овес, г) бричка, д) стайня
3. Нога	Очі
Чобіт	а) голова, б) окуляри, в) сльози, г) зір, д) ніс
4. Барани	Сосна
Стадо	а) ліс, б) вівці, в) мисливець, г) зграя, д) хижаки
5. Ожина	Читання
Ягода	а) книга, б) стіл, в) парта, г) зошити, д) крейда

Обробка результатів: під час обробки підраховується кількість правильних і неправильних аналогій між поняттями та аналізується характер зв'язків між встановленими поняттями.

7-10 правильних аналогій - високий рівень (24-30 балів);

4-6 правильних аналогій - середній рівень (15-23 бали).

3 і менше правильних аналогій - низький рівень (0-13 балів).

Результати діагностування учнів експериментальних і контрольних класів за методикою «проста аналогія» подано в таблиці 2.2

Методика «Нісенітниця»(Немов Р.С).

Ця методика оцінює здатність людини логічно міркувати і граматично правильно висловлювати свої думки, тобто «обізнаність».

Процедура проведення методики: спочатку покажіть дитині наведений нижче малюнок (рис. 2.3). На малюнку зображено кілька досить кумедних сценочок з тваринами. Під час перегляду малюнка дитина отримує інструкцію такого змісту: «Подивися уважно на цей малюнок і скажи, чи все намальовано правильно, там, де повинно бути. Якщо щось виглядає дивно, не на своєму місці або неправильно намальовано, вкажи на це і поясни, чому ти так вважаєш. Потім розкажи, як має бути насправді».

Рис.2.3 Приклади малюнків зображень до методики «Нісенітниця»

Підрахунок балів.

40 балів - якщо протягом відведеного часу (3 хвилини) кандидат зміг помітити всі сім нісенітниць на малюнку, задовільно пояснити, що не так, а також сказати, що треба зробити (високий рівень).

25-30 балів - помітив і позначив усі помилки, але не зміг задовільно пояснити або сказати, як слід зробити від однієї до трьох з них.

15-24 бали - помітив і позначив усі наявні нісенітниці, але не встиг повноцінно пояснити, як це має бути (низький рівень).

Діагностика наочно-образного запам'ятовування(Коцюбанська Н.І).

Для проведення цієї методики потрібно підібрати різноманітний наочний матеріал: іграшки, предмети, картинки із зображенням добре знайомих предметів, а також малознайомі предмети або їх зображення (по 10 у кожному наборі). Кількість наборів довільна, але не більше 3-4.

Завдання 1. Пропонуємо дитині розглянути представлені іграшки і запам'ятати їх. Через деякий час пропонуємо пригадати і описати кожну. Фіксуємо іграшки, котрі дитина запам'ятала та які ознаки змогла виділити й описати (колір, одяг, форму).

Завдання 2. Пропонуємо інший набір іграшок або картинок, кожну потрібно описати і запам'ятати. Аналізуємо, як впливає опис іграшок на запам'ятовування і відтворення. Порівнюємо отримані дані.

Надалі завдання 1 і 2 можна урізноманітнити, використовуючи різні дидактичні матеріали. Головне завдання - навчити кожну дитину уважно спостерігати за об'єктом, що запам'ятовується, формувати його точний і детальний образ і якомога повніше описувати його як при запам'ятовуванні, так і при відтворенні.

Оцінка результатів

25-30 предметів – високий рівень(дитина чітко може описати картинки, предмети, з їх ознаками та послідовністю).

15-24 предметів – середній рівень (дитина часково або неповністю описує ознаки предмета та послідовність, деякі предмети забуває).

0-14 предметів – низький рівень (дитині важко описати ознаки предмета, не пам'ятає більше 5 предметів).

Методика «Отримай візок»(Тюріна О.В).

Мета завдання: перевірити рівень розвитку наочно-дійового мислення та рівень уміння користуватися допоміжними засобами (тасьмою).

Обладнання: візок з кільцем, через яке пропускають мотузок.

Процедура: візок ставиться перед дитиною (навпроти столу). Дитина не може дотягнутися до нього рукою, але в межах досяжності знаходяться два кінці мотузки, розділені відстанню 50 см. Дитина тягнеться до візка. Якщо потягнути лише за один кінець мотузки, візок залишається на місці. Дитина має здогадатися, як з'єднати два кінці мотузки, щоб потягнути візок вгору. (Рис.2.4)

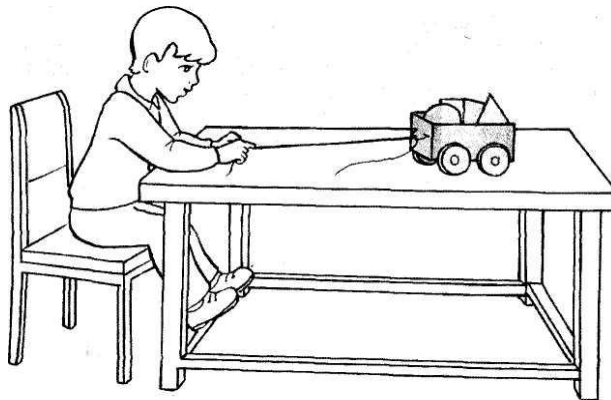

Рис. 2.4 до методики «Отримай візок»

Оцінка дій дитини за рівнями:

Високий - якщо дитина тягне за обидва кінці. (9-12 балів)

Середній – якщо у дитини не виходить відразу, але вона має бажання спробувати ще раз та досягає результату. (6-8 балів)

Низький - якщо дитина не здогадується використовувати тесемку, то це оцінюється як невиконання завдання. (1-5 балів)

СЕРТИФІКАТ

учасника VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«INTEGRATION OF EDUCATION, SCIENCE AND BUSINESS IN
MODERN ENVIRONMENT: SUMMER DEBATES»

Учасник: Вавілюк Катерина Анатоліївна

Тема: «ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЇ В
РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА»

